

[zhaja vsak dan zjutraj] razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1-, mesečna naročnina
Din 20-, za tujino Din 30-.
Uredništvo v Ljubljani, Gregor-
čičeva ulica št. 23. Telefon ured-
ništva 80-70, 80-69 in 80-71.

Jugoslovan

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi
po tarifi in dogovoru. — Uprava
v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68.
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60
Podružnica v Celju, Samostan-
ska ulica št. 4.

Št. 41

Ljubljana, torek, dne 22. julija 1930

Leto I.

Otvoritev agrarne konference v Sinaji

Pretirane vesti o pomenu sestanka - Za agrarni blok je potreben najprej sporazum v krogu Male antante - Inicijativa poljske vlade

Beograd, 21. julija. k. Danes se začena v Sinaji gospodarska konferenca zastopnikov romunske, madjarske in jugoslovanske države. Konferenco je sklicala romunska vlada in lo z namenom, da se postavi omenjene tri države v agrarnih vprašanjih na eno stališče. Kot znano, zastopala našo državo na tej konferenci dr. Stojković, načelnik poljedelskega ministrstva in dr. Pilja, načelnik ministrstva za trgovino, obrt in industrijo. V zvezi s to konferenco so se širile v javnosti v poslednjem času razne govorice in raznosmerne tolmačenja. Z merodajnega mesta se dajajo nekatera obvestila z namenom, da se pojasni značaj in namen te konference. Ta objasnili so bila izdana danes in se glasijo:

Pomen in cilj konference

»Sedanja gospodarska konferenca v Sinaji se je sestala pod pokroviteljstvom Društva narodov. Društvo narodov je sklicalo januarja meseca gospodarsko carinsko konferenco, ki je zasedala v Ženevi. Tri države pa, ki niso razpolagale z dovoljnimi informacijami, niso mogle dati

odgovora na nekatera vprašanja, katere so jim bila stavljeni od Društva narodov. Društvo narodov je pozvalo omenjene tri države, naj svoje odgovore sestavijo o pravem času. Ker bo imelo Društvo narodov v septembru svoje redno zasedanje, so se te tri države, Romunija, Madjarska in Jugoslavija, odločile, da pošljejo svoje zastopnike na skupen sestanek, na katerem naj bi se našla skupna formula, ki bi jo kot odgovor predložile Društvu narodov pred njenim jesenskim zasedanjem.

Potemtakem konferenca v Sinaji nima onega pomena, niti onega značaja, ki ga pripisuje madjarski fisk. V zvezi s tem je treba povedati, da ta konferenca ni v nikakršnem odnosu z resničnim vprašanjem agrarnih težkoč, kakor je to konferenco v poslednjem času označila javnost. Glasom deklaracije, ki jo je dal dr. Voja Marković, pripravlja on baš sedaj načrt, kateri bi se zaradi predhodnega soglasja v teh vprašanjih, ki se tičejo agrarnih držav, predložil zastopnikom romunske vlade. Obe državi bi po tem načrtu sestavili nekaj sporazum, ki bi bil potem

predložen tudi češkoslovaški vladi, ki je v okviru Male antante zastopnica industrijskega gospodarstva. Ko bo v krogu Male antante dosežen tak sporazum, tedaj bi se šele dalo govoriti o tem, kako bi se pridružile pokretu za reševanje agrarnih problemov ostale zainteresirane države ter pristopile k temu sporazumu.

V tem pogledu, »je rečeno v obvestilu«, je zelo važen tudi predlog poljske vlade o ustvaritvi evropskega urada pod okriljem Društva narodov, v katerem bi bilo zastopanih devet držav. Naloga tega urada bi ne bila, da reši agrarna vprašanja poedinih držav, nego da prouči položaj agrarne krize v Evropi.

Poljedelska konferenca v Varšavi

Varšava, 21. julija. AA. Listi komentirajo predlog Poljske, da se skliče konferenca kmetijskih ministrov držav srednje Evrope, ter pravijo, da se ta konferenca ne sme smatrati kot konferenca, ki bi bila proli komurkoli naperjena. Cilj konference je po pisanju listov ta, da se doseže racionalizacija poljedelske proizvodnje in

organizacija skupne prodaje, kar do zdaj ni slučaj. Listi smatrajo, da bi ta konferenca bila velikega pomena za bodočo evropsko gospodarsko konferenco. Na konferenci naj bi spravili v sklad interese poedinih kmetijskih držav, v glavnem pa preprečili padanje cen kmetijskim proizvodom ter rešila poleg mnogih drugih vprašanj tudi vprašanje tranzita. Kako važna bi bila ta konferenca, se vidi tudi iz tega, da sta Poljska in Nemčija pred kratkim podaljšali pogodbo o prodaji rži, ki sta jo lani zaključili. Poljska je s simpatijami pozdravila tudi vest o konferenci podonavskih držav, na kateri naj se razpravlja vprašanje izvoza ječmena in pšenice.

Bolgarija se udeleži varšavske konference

Sofija, 21. julija. AA. Ker se je Bolgarija odzvala vabilu na mednarodno poljedelsko konferenco, ki bo v Varšavi, je minister za kmetijstvo Grigor Vasilev odgodil svoje potovanje na Grško. V Varšavo bo poval kot zastopnik Bolgarije, v Grško pa odide meseca septembra.

Atentat na romunskega državnega podtajnika

Pet strelcev proti podtajniku Angelescu-ju - Težka borba ranjenca z napadalci - Vsi atentatorji aretirani

Beograd, 21. julija. I. Danes popoldne se je izvršil v Bukarešti atentat na državnega podtajnika v ministrstvu za notranje zadeve g. Angelesca. Atentat so izvršili štirje dijaki iz Dobrudže.

O tem atentatu nam je romunsko poslanstvo v Beogradu dalo naslednje podrobnosti:

Ob 13. uri popoldne so štirje dijaki rodom iz Makedonije zahtevali, da jih sprejme v avdijenco državni podtajnik v ministrstvu za notranje zadeve g. Angelescu. Kot razlog za to svojo željo so navedli, da hočejo izročiti državnemu podtajniku memorandum. G. državni podtajnik jih je v resnici tudi sprejel.

V trenutku, ko je g. Angelescu pričel čitati memorandum, je dijak Biza, ki se je skrivaj za ostalimi tremi, potegnil iz žepa revolver in oddal na gosp. Angelesca pet strelcev. G. Angelescu je bil ranjen v lice, prsa, pleča in roko. Čeprav je bil težko ranjen, je kljub temu mogel priti dijakom v okoliščini ter zadržati atentatorja in njegove-

ga pomagača Aleksandra Bajkana ter ju po težki borbi izročiti policiji.

G. Angelescu je bil takoj prepeljan v sanatorij, kjer je bil operiran. Rane na glavi in prsih so lažjega značaja, tako da po srečnem slučaju noben važen organ ni težje poškodovan.

Biza in njegovi trije tovariši so bili aretirani in oblasti so dognale, da je atentat na g. Angelesca organiziral predsednik narodne kmečke stranke v Kajlarku v južni Dobrudži in da je imel biti ta atentat osveta zaradi novega zakona, s katerim se urejajo vprašanja imovin v tej deželi.

Napadalci smatrajo g. Angelesca za enega izmed ideologov tega zakona. Znano pa je med tem, da je ta zakon bil objavljen in da se je pokazalo, da nikakor ne škoduje interesom makedonskih kolonistov, ki so naseljeni v Dobrudži, ker je vlada v njihovo korist ukrenila vse potrebno in začela veliko akcijo, da jim pomore. Ravno s tem zakonom se je dalo popolno zaščenoje bolgarski in turški večini v Dobrudži.

Komplikacije med Egiptom in Anglijo

Nenavadno ostra nota Sidki paše - Nacionalisti zahtevajo odstop kralja Fuada

London, 21. julija. Egiptovski ministrski predsednik Sidki paša je izročil britanskemu velikemu komisarju v Egiptu, siru Percy Lorrainu-ju, noto, v kateri je izražen odločen protest egiptovske vlade proti izjavam, ki jih je podal v dolni zbornici ministrski predsednik MacDonald o dogodkih v Egiptu. Nadalje protestira egiptska vlada tudi proti temu, da je Anglija poslala v Aleksandrijo dve vojni ladji, ter označa zadržanje angleške vlade povodom zadnjih dogodkov kot vmešavanje v notranje zadeve Egipta.

Sidki paša v noti posebno živahno zavrača MacDonaldove besede, češ da angleška vlada ne mara biti tarča, ki naj jo zadevajo napadi namenjeni egiptski ustavi. Nota naglašja, da bi bilo tako stališče upravičeno le tedaj, če bi bila sedanja vlada naprosila Anglijo za pomoč v borbi proti izpredom. Tega pa ni storila, temveč mora veliki komisar priznati, da je vlada obžalovanja vredne dogodke v Aleksandriji takoj zatrla. Sidki paša izjavlja dalje, da se njegova vlada zaveda svojih dolžnosti glede zaštite inozemcev in njihovih interesov in da hoče prevzeti sama vso odgovornost v tem pogledu. Končno zahteva Sidki paša v svoji noti angleškega velikega komisarja, naj opozori londonsko vlado, da prisotnost angleških ladij v egiptskih vodah ni nikakor potrebna, ker sta mir in red popolnoma vzpostavljena.

Aleksandrija, 21. julija. Razdraženost med nacionalisti traja dalje in njihovi voditelji se pripravljajo za nove nastope proti kralju Fuadu. Nacionalistični poslanci bodo zahtevali v parlamentu, da mora kralj Fuad privoliti v zmanjšanje svojih vladarskih pravic v smislu reforme ustave, ki jo je pripravila prejšnja vlada, ali pa se odpovedati prestolu. Nacionalistični poslanci so baje sklenili, da se v slučaju nove odgoditve parlamenta odredbi ne bodo pokorili, temveč bodo skušali izsiliti nadaljevanje zasedanja, četudi bi imeli ta poskus plačati z življenjem.

Nacionalistični krogi zatrjujejo, da simpatizira z njimi tri četrtine armade. Proti njihovim načrtom pa so polki kraljeve garde, policija, vsi višji oficirji in evropska kolonija.

London, 21. julija. Nenavadno ostra nota Sidki paše radi ukrepov angleške vlade povodom zadnjih nemirov je povzročila v tukajšnjih političnih krogih zelo neprijetno presenečenje. Naglašja se, da angleška vlada ni še prejela note, v kateri bi se rabili

tako nenavadni izrazi. »Evening Standard« piše, da je sicer bil tudi nastop angleške vlade tak, da je moral izzvati reakcijo, toda to, kar dela noto Sidki paše izzivajočo, je ton ogorčenja, v katerem je sestavljena. Poleg tega je hotela egiptska vlada prizadejati Angliji ponižanje s tem, da je objavila vsebino note, še preden je mogla ta listina priti v roke angleškemu zunanjemu ministru. List zaključuje, da bi posledica tega nenavadnega nastopa egiptovske vlade utegnile biti zelo resne z ozirom na pogajanja o vojaški izpraznitvi Egipta s strani angleških čet, ki so bila pred nedavnim prekinjena in bi se imela zopet obnoviti.

Angleški zunanji minister Henderson je bil že pristal, kot znano, da se vse angleške posadke umaknejo iz Egipta ter se nastanijo vse na nekaterih točkah ob Sueskem prekopu, ki bi se določile sporazumno z egiptsko vlado.

London, 21. julija. AA. Včeraj je govoril tajnik za dominijone v Chesterju o položaju v Indiji. Govornik je dejal, da ni stranke v deželi, ki bi bolj želela, da bi Indija dosegla veliki uspeh, kot angleški delavci.

Toda velik pogrešek bi bil v Indiji in v Egiptu od vsakega, ki bi menil, da izvira naše prijateljstvo iz bojazni. Nič manjši pogrešek ne bi bil, ako bi nekateri krogi izbrali naše prijateljstvo in ne razumeli, da je naša skrb za Indijo ravnotako velika kot za druge interese naše dežele.

Novi krvavi izgredi

Kairo, 21. julija. AA. Pri davišnjih izgredih je bil en človek ubit in 87 ranjenih, od katerih so jih 27 morali poslati v bolnico. Izgube policije so še neznane. Mnogi je zabarikadirala ulico v bližini Abdinske palače s plinskimi svetilniki in drugimi predmeti ter zažgala uhajajoči plin. Končno je policija množico razgnala. Policija je tudi streljala v Portsaidu, kjer so bile manjše demonstracije.

Portsaid, 21. julija. AA. Egiptске čete so streljale na upornike. 20 oseb je ranjenih, med njimi 6 hudo. Ranjenih je tudi 6 stražnikov.

Kairo, 21. julija. AA. V Kairu je bilo aretiranih 323 oseb. Poslanci so predložili kralju prošnjo, da skliče na izredno zasedanje parlament dne 26. t. m.

Portsaid, 21. julija. AA. Pri izgredih je bil ubit en civilist in 21 ranjenih. 29 stražnikov je bilo ranjenih, med njimi eden hudo.

Spor med delavsko vlado in lordi

Zakon o premogovnikih se spremeni po željah gornje zbornice - Nov Chamberlainov nastop za zaščitne carine

London, 21. julija. AA. Ta teden se ima odločiti usoda premogovnega zakonskega načrta, ki je bil predmet že večkratnih glasovanj in ostrih sporov med lordsko in spodnjo zbornico. Te difference so bile v toliko poravnane, da je ostalo sporno edino še vprašanje dovoljene razporedbe delovnih ur.

Prvotno je določal premogovni načrt delovni čas na 7 ur in pol dnevno.

Vlada bo predlagala spodnji zbornici, naj sprejme z nekimi izpremembami predlog lordske zbornice za razporedbo delovnih ur, ki ne odpravlja sedem in pol urnega delovnika in nudi večjo prožnost kot sedanji zakonski načrt. Sedanji izpreminjevalni predlog določa, da morata razporedbo delovnih ur odobriti v vsakem okraju dve narodni združenji: rudniško društvo in rudarska zveza. Ako spodnja zbornica ta izpreminjevalni predlog odobri, bodo premogovni zakonski načrt znova predložili lordski zbornici.

London, 21. julija. AA. V svojem govoru v Woolwichu je Neville Chamberlain ponovno obrazložil konservativno politiko v vprašanju imperijalnih zadev. Govornik je

dejal, da bi imperijalna konferenca ogromno koristila delavstvu in industriji ožele, ako bi prepričala dominijone, da bi carine na inozemska živila ali pa drugi primerni ukrepi veliko koristili prodaji njihovih surovin na angleškem trgu. Konferenca bi morala takoj urediti to zadevo in jo predložiti v odobritev volilecem.

»Manchester Guardian« meni, da pomenja to poročilo avtoritativno odklonitev Baldwinovega predloga, naj o carinah na živilih odloča ljudsko glasovanje.

Volilna borba v Nemčiji

Berlin, 21. julija. d. Vsi poskusi, da bi desničarske stranke združili v skupno desničarsko fronto za volitve, so se ponesrečili. Hugenberg bo šel sam, prav tako je grof Westarp precej osamljen. Skupno fronto bodo tvorili samo Freiranus, Lambach in Lindeiner s še nekaterimi manjšimi agrarnimi skupinam.

Katastrofa v Neurode

Neurode, 21. julija. d. Iz nesrečnega rova v Hausdorfu so zopet spravili nekaj trupel na dan. Sedaj je le še 17 mrtvih v zastrupljenih rovih.

Po razpustu nemškega parlamenta

Že 1. aprila bi moral biti sprejet novi nemški proračun, toda še do danes ga ni odglasoval nemški parlament in zato si je morala pomagati vlada z različnimi zasilnimi naredbami, ki so samo povečavale stisko v državnih financah. Pa tudi nobene druge stvari ni mogla vlada spraviti skozi parlament in tako je ostal Brüningov sanacijski načrt prav tako nerešen, ko nujni predlogi v vprašanju brezposelnosti, zavarovanja delavcev, pomoči vzhodnim provincam in pa drugo. Vedno bolj se je tako videlo, da je postal nemški parlament delanezmožen in pravzaprav ni nikogar presenetilo, če je nemška vlada iz te deficitne bilance napravila edin mogoč sklep, da je razpustila parlament in segla po diktatorskem paragrafu 48. iz nemške ustave, ki je strašil v nemški politiki, odkar je prevzel vlado centurmski voditelj dr. Brüning.

Takoj z razpustom parlamenta pa je že bil otrovjen volilni boj. Stranke sredine opozarjajo z vsem povdankom volivce, da gre v tem boju za zmago ali propad demokracije. Če se namreč ne posreči, da bo imel prihodnji parlament trdno delavoljno večino, potem je propad parlamentarizma in s tem demokracije neizogiben. Stranke sredine morajo dobiti večino, ker samo te branijo republiko in zato predlaga tudi že vlada ustanovitev skupnega vladnega bloka, ki naj bi se po stremljenju ljudske stranke naravnost imenoval Hindenburgov blok, da bi se tako čisto oslabila Hugenbergova nemška nacionalna stranka. Stranke sredine so za parlamentarizem, dočim bodo skrajneži na desni in levi porušili republiko in vrgli Nemčijo v najtežjo ustavno borbo. Zato tako pristržni apeli na nemškega volivca, da smatra uporabo diktatorskega paragrafa samo kot zadnje sredstvo za rešitev demokracije. Ali bo nemški volivec razumel ta apel?

Skrajni desničarji iz nemške nacionalnega in narodno socialističnega tabora prav tako energično pozivljajo volivce, da se izrečejo proti vladi in za nje, ki so vrgli Youngov parlament, kakor ga imenuje Hugenberg v svojem oklicu. Ta oklic dokazuje, da bodo nemški nacionalistični skrajneži vodili borbo predvsem z zunanje-političnimi argumenti. Sedaj, po izpraznitvi Porenja, so ti argumenti še zlasti nevarni, ker zavajajo nemškega volivca na opolzka tla mišljenja, da je po osvoboditvi Porenja Youngov načrt za Nemčijo samo breme, ki se ga treba čim prej odkrižati. In ker se vodi v skrajnih desničarskih strankah ostra medsebojna borba, ko doživljajo nemški nacionalci vedno nove sekcije in naraščajo narodni socialisti, je gotovo, da bodo ti naravnost tekmovali med seboj, kdo bo z večjim radikalizmom pridobil več glasov. Vsled tega mora nastati ostra zunanje-politična napetost, ki bi mogla postati nad vse nevarna.

Na drugi strani bodo komunisti z najbolj brezobzirno kampanjo skušali še povečati sedanjo politično napetost, ker zidajo sploh vso svojo politiko na katastrofi, ki mora izbruhniti. Levi ko desni skrajneži so si v tem edini, da je treba najprej zrušiti republiko, da bi na njenih razvalinah mogli uveljaviti svoje načrte. Ta brezobzirna kampanja desničarjev in levčarjev ni brez uspeha, kakor so pred kratkim pokazale volitve na Saškem, kjer so skoraj vse stranke sredine nazadovale.

Takoj ob pričetku volivnega boja seveda ni mogoče še dati prave prognoze boja, zlasti še, ker očitno nemške parlamentarne prilike še niso dospеле do onega razvoja, da bi volitve prinesle jasen rezultat. Preprost volivec — in to odločuje pri splošnih volitvah — ne more ločiti vseh programov strank, posebno, kadar je teh tako veliko preveč ko v Nemčiji. Preprost volivec ne more jasno videti razlike med posameznimi strankami sredine in zato njih politike prav ne razume, vsled česar tudi stranke sredine redno nazadujejo pri volitvah. Volivcu treba orientacijo poenostaviti, da ima odgovoriti samo z da ali ne. To dobro razumejo stranke desničarske in levčarske skrajnosti ter agitirajo zato s tako krepkimi gesli, da vidi volivec že od daleč razliko. Tako pa postajajo te stranke naravnost reprezentante določene politike in potiskajo vedno bolj v stran stranke, ki prihajajo pred volivca s težkimi vprašanji.

Vse kaže, da se sedanja vlada vse te resnice zaveda in zato njen poskus, da se ustanovi blok strank, da se tako poenostavi volivna borba in postaja vladna politika volivcu jasnejša. Odločilne važnosti je, če

Proslava stoletnice Belgije

Čestitke Nj. Vel. kralja belgijskemu poslaniku

Beograd, 21. julija. AA. Povodom stoletnice ustanovitve kraljevine Belgije sta belgijski poslanik na našem dvoru Delcoine in njegova gospa priredila danes svečan sprejem v prostorih poslanstva. V imenu Nj. Vel. kralja je belgijskemu poslaniku čestital za proslavo in narodni praznik ordonančni oficir Nj. Vel. kralja major Žarko Popović. Na čelu odličnih zastopnikov diplomatskega zbora, ki so pri

tej priliki posetili Delcoina, se je nahajal tudi papeški nuncij msgr. Pelegrineti. V imenu ministrstva za zunanje zadeve je temu sprejemu prisostvoval Konstantin Fotić, pooblaščen minister in izredni poslanik v inozemstvu, in Ivan Gerasimović, načelnik upravnega oddelka. Proslave se je takisto udeležil tudi minister dvora Bogoljub Jeftić.

Priprave za balkansko konferenco

Organizira se tudi razstava balkanske nar. umetnosti

Atene, 21. julija. AA. Na prvi balkanski konferenci, ki se vrši povodom razpisanja natečaja za balkansko himno, bodo razen tega tudi razpravljali o organizaciji koncertov narodne glasbe vseh balkanskih narodov. Odbor za to organizacijo je sestavljen. Vrh tega bo pri tej priliki prirejena razstava balkanske narodne umetnosti. Na čelu organizacije te razstave stoji ugledna grška javna delavka na polju zbiranja in proučevanja grške narodne umetnosti gospa Hadi Mihali, predsednica sekcije za književnost in umetnost v Zvezi grških žen. Razstava bo od 9. do 20. oktobra. Na njej bodo razstavljeni vsi predmeti narodnih umotvorov, kakor n. pr. narodne noše, vezanine, slike, lesorezi, skratka vse, s

čimer se ponašajo vse države balkanskega polotoka. Predmeti za to razstavo naj se pošljejo do dne 20. septembra na naslov: Umetnost za razstavo narodnih ročnih del. V svrhu olajšanja prenosa razstavnih predmetov stopi razstavljalni odbor v zvezo s Transportnim d. d. Sefer in Co., ki bo vršilo transport iz vseh balkanskih držav v Grčijo.

Častni odbor za organizacijo te razstave sestavljajo gospe vseh poslanikov balkanskih držav v Atenah ter najuglednejše dame vse atenske odlične družbe. Pričakujejo, da bo Jugoslavija, ki je bogata z narodnimi umotvori, dostojno zastopana na tej razstavi.

Obisk naših gospodarstvenikov na Grškem

Obisk se bo vršil povodom velesejma v Solunu

Solun, 21. julija. AA. Po obisku grških gospodarstvenikov jugoslovanskim gospodarstvom, ki je v vsakem pogledu sijajno uspel, in ki je ustvaril in poglobil gospodarske zveze med obema sosednjima državama, so gospodarstveniki in grško-jugoslovanske lige sklenili, da po predhodnem dogovoru s solunskimi gospodarstveniki organizacijami in grško-jugoslovanskimi ligami v Atenah, povabijo jugoslo-

vanske gospodarstvenike na poset Grške ob času petega mednarodnega solunskega sejma. Jugoslovanski gospodarstveniki ostanejo v Solunu dva dni, to je 26. in 27. septembra, 28. odidejo v Vodne in Njegoš, da si ogledajo tamošnje industrije, 29. pa odpotujejo v Atene, kjer ostanejo 3 do 4 dni. Za svojega bivanja na Grškem bodo jugoslovanski gospodarstveniki gostje grško-jugoslovanske lige.

Ministri v Bosni

Teslić, 21. julija. I. Včeraj sta prispela v Ručico ministra dr. Seškić in Uzunović. Posetila sta predsednika vlade in notranjega ministra generala Petra Živkovića.

Sarajevo, 21. julija. K. V. Ilidže so dopotovali ministri Boža Maksimović, general Stevan Hadžić in dr. Srškić. Dopotovali so s svojimi rodbinami, da prebijajo dalje časa v Ilidži.

Okrožnica ministra Radivojevića prometnemu osoblju

Beograd, 21. julija. I. Prometni minister dr. Lazar L. Radivojević je razposlal danes okrožnico vsemu prometnemu osoblju. Okrožnica se glasi:

»Savez SKJ poudarja v svojem pismu št. 1782 z dne 9. julija t. l. svoje prav posebno zadovoljstvo, da se je po zaslugi vsega prometnega osoblja za časa vsesokolskega zleta vršil promet v najlepšem redu, tako da so vsi vlaki pravočasno in brez najmanjšega incidenta prihajali in odhajali.«

V čestitki k uspehu zaradi tako rednega prometa je SKJ dostavil svojo zahvalo za uslužno, vestno in naporno delo celokupnega prometnega osoblja. S to hvalo in pohvalo SKJ zaradi točnosti in rednosti našega prometa pričakujemo od vseh uradnikov, da se tudi v bodoče potrudijo v svoji težki prometni službi.

Za likvidacijo terjatev v bivših kronah

Beograd, 21. julija. AA. Savez češkoslovaških bank v Pragi je obvestil savez denarnih in zavarovalnih zadrug v Zagrebu s posebnim pismom o konvenciji med Jugoslavijo in Češkoslovaško glede ureditve medsebojnih terjatev in dolgov v bivših avstro-ogrskih kronah in ugotavlja, da se naši državljani kaj malo poslužujejo svojih pravic v tej konvenciji napram češkoslovaškim dolžnikom in upnikom, zlasti pa napram denarnim zavodom. Zato opozarja češkoslovaški savez ponovno jugoslovanske interese, da se glede svojih terjatev ali dolgov v bivših avstro-ogrskih kronah naprav napram češkoslovaškim dolžnikom ali upnikom obračajo neposredno na te osebe ali pa na denarne zavode, da tako pospešijo te posle. Ta konvencija je bila razglašena v »Službenih novinah« št. 213 (XXXIV z dne 12. septembra 1929).

se bo vladi ta namera posrečila, ker v tem slučaju je verjetno, da bodo dale septemberske volitve v Nemčiji delazmožen parlament. V nasprotnem slučaju pa se bo samo še zavlekla že itak obšutna kriza nemškega parlamentarizma in v kratkem bo moral nemški volivec znova povedati svoje mnenje, samo da bodo takrat stranke sredine še na slabšem ko danes. Zato tudi ni brez velike resnice, kar pišejo nemški demokratični listi, da gre v teh volitvah za bito ali nebiti nemške demokracije. V interesu miru je, da prestane demokracija preizkušnjo, ker drugače bo zmaga skrajnežev pohodila weimarsko ustavo in še marsikaj drugega.

Seja tarifnega odbora

Beograd, 21. julija. I. Načelniki sekcij tarifnega odbora so imeli danes v prometnem ministarstvu konferenco, na kateri je bilo sklenjeno, da se bo vršila glavna seja tarifnega odbora 18. avgusta v Beogradu. Na tej konferenci bodo pretresena vsa vprašanja naše tarifne politike.

Napredovanje

Beograd, 21. julija. I. Ministarstvo za javna dela je povišalo pripravnika I. kat. 9. skupine inž. Komelja, ki je zaposlen pri tehničnem oddelku sreskega načelstva v Celju, v tehničnega pristava I. kategorije 9. skupine pri istem oddelku.

Krvavi nemiri na Koreji

Tokio, 21. julija. AA. Množica dveh tisoč Korejcev, ki so jo zbegale vesti o aretaciji kmetov, obdoženih, da so prekršili gozdni zakon, je oborožena s krepelci in sulicami naskočila policijo v mestni hiši v Tansenu (Vzhodna Koreja). Policija je pozneje dobila ojačenja in je na množico streljala. Pri tem je ubila štiri demonstrante in ranila 26. Devet japonskih stražnikov je bilo ranjenih. Demonstranti so razpršeni.

Izgredi v Indiji

Bombay, 21. julija. d. V Jalapuru je prišlo včeraj zopet do spopadov med indijskimi nacionalisti in med policijo, ki je morala rabiti orožje. 60 oseb je bilo deloma težko, deloma lahko ranjenih. Množici je uspelo opleni nekaj trgovin z alkoholom. Tudi je množica preprečila prevoz alkoholnih pijač.

Pred novimi pogajanji med Grčijo in Turčijo

Atene, 21. julija. I. Grški listi poročajo, da bosta predsednik turške vlade in turški zunanji minister v kratkem prišla v Atene, kjer bosta stopila v stike s predsednikom in ostalimi člani grške vlade, da se začnejo pogajanja zaradi ureditve vseh onih vprašanj, ki se nanašajo na obe državi in doslej še niso bila urejena. Glavno izmed neresenih vprašanj je vprašanje maloazijskih beguncev.

Major Pabst bi se rad vrnil v Avstrijo

Munaj, 21. julija. n. Major Pabst je predložil prošnjo za povratek v Avstrijo, da reši svojo privatne posle.

Težka avtomobilska nesreča na Dunaju

Dunaj, 21. julija. n. Včeraj popoldne se je dogodila tu težka avtomobilska nesreča, katere žrtev je postala žena znanega dunajskega sportnika Engelmana jun. in pri kateri je bil tudi sam Engelman težko ranjen. Peljala sta se z ženo v avtomobilu na Semmering. Pri Preiskirchenu je avtomobil zadel v električno železnico Baden-Dunaj. Sunek je bil tako močan, da sta Engelman in žena zletela iz voza. Žena je bila težko poškodovana na glavi in je na poti v bolnico umrla. Rodbina Engelman je ena najstarejših dunajskih sportnih rodbin.

Nemške svečanosti v Porenju

Mainz, 21. julija. n. Glavne svečanosti zaradi osvoboditve Porenja so bile v nedeljo. V mestni posvetovalnici v Mainzu se je zbralo veliko številno meščanov, ki so dolgo pozdravljali in aklimirali predsednika republike Hindenburga in notranjega ministra dr. Curtiusa, ki pri tej priliki tudi govoril. Na svečanost je prišlo na tisoče in tisoče ljudi iz vseh krajev Porenja, ki so se hoteli udeležiti odkritja spomenika osvoboditve, ki je postavljen na trgu pred mestno posvetovalnico, kjer je bilo prej francosko glavno poveljstvo. Svečanostna seja se je pretvorila v ovacije pokojnemu dr. Stresemannu, katerega so ravno v Mainzu postavili prvi spomenik.

Danska ne odstopi Grenlandije

Kopenhagen, 21. julija. AA. Predsednik danske vlade Spauning demantira vest o tem, da bi Danska izročila Grenlandijo Kanadi ter o vzpostavitvi zračne zveze med Kanado in Veliko Britanijo preko Grenlandije.

Pravilnik o zborničnih pristojbinah

Beograd, 21. julija. I. Danes dopoldne je bila v trgovinskem ministarstvu konferenca, ki so se je udeležili zastopniki trgovinske, industrijske in obrtne zbornice. Na konferenci je bilo v razpravi vprašanje o objavljenju pravilnika k zakonu o zborničnih pristojbinah.

Bolgarski tisk o naši sportni zmagi v Montevideu

Sofija, 21. julija. AA. Celokupni bolgarski tisk je zabeležil zmago jugoslovanskega moštva nad Brazilijo. Posamezni listi kakor »Utro« in »Zarja« so prinesli obširne komentarje o tej zmagi, povdarjajoč njen pomen ter nazivajoč jo sijajno in veliko.

Protest proti aretaciji makedonstvujuših

Sofija, 21. julija. AA. Skupina poslancev iz vrst makedonstvujuših, med njimi Rumanov, Zozov, Indilzov in pop Pandov so posetili predsednika bolgarske vlade Ljapčeva in protestirali proti aretacijam makedonstvujuših. Doznava se, da odgovor Ljapčeva glede aretacij makedonstvujuših ni zadovoljil delegacije, ker je Ljapčev izjavil, da ostanejo aretiranci še nadalje v zaporu.

Padanje izvoza bolgarskega tobaka

Sofija, 21. julija. AA. Izvoz tobaka je v juniju padel. Medtem ko je bilo v maju izvoženo 1.770.513 kg tobaka, so ga v juniju izvozili samo 1.280.752 kg. Sploh izvoz tobaka letos stalno pada; tako je bilo v aprilu, maju in juniju t. l. izvoženo 4 milj. kg tobaka manj kakor v januarju, februarju in marcu t. l.

Smrtna nesreča letalke

London, 21. julija. AA. Na letališču Delting v bližini Maidstone se je z letalom smrtno ponesrečila hčerka admiralja Glace miss Glaysd Grace.

Poročnik Spencer, pomorski častnik, ki je stacioniran v Gosportu, je pri tej priliki tudi izgubil življenje.

Nesrečen prevoz cirkusa po železnici

Monoton, 21. julija. AA. Tu se je iztiril vlak, ki je prevažal osobe in vso opremo ter živ inventar potujočega cirkusa. Štiri osebe so bile ubite, 14 je ranjenih.

Grki o naši sportni zmagi

Solun, 21. julija. AA. Ves solunski tisk z zadovoljenjem beleži zmago jugoslovanskega državnega moštva nad Brazilijo, ki je veljala za eno izmed sigurnih moštvo, ki bodo prišle v finalne tekme za prvenstvo sveta. Solunski listi vidijo v zmagi jugoslovanskega moštva uspeh balkanskega nogometnega sporta, ki je tako dokazal svojo veliko sposobnost.

Romunski visokošolci-šumarji v Ljubljani

Ljubljana, 21. julija. Nocoj so prispeli z Bleda ob 9. uri v Ljubljano romunski visokošolci slušatelji šumarskega oddelka politehne in v Bukarešti. Dijakov je 27. Vodi jih pa 6 profesorjev. Romunski šumarji so deloma absolventi, deloma pa slušatelji imenovane šole. Nahajajo se že od 5. t. m. na veliki turneji po naši državi. Odšli so iz Bukarešte v Beograd, in odtod v Slavonijo, Bosno in Dalmacijo ter nato v Zagreb. Iz Zagreba so odpotovali naravnost na Bled, kjer se niso mogli načuditi lepoti naše Gorenjske. Ob prihodu v Ljubljano so se namestili v Akademskem kolegiju in v hotelu »Miklič«, kjer jim je bil prirejen banket, na katerem je goste pozdravil upravnik direktorije šum inž. Cvetko Bošić, šumarski svetnik inž. Karel Tavčar in gerent romunskega konzulata v Ljubljani g. Jurij Kece. Zgodaj jutri bodo odpotovali v Maribor, od koder bodo naredili izlete v Pohorje, kjer jih bodo predvsem zanimajo. Vodil jih bo g. Jurij Kece. Romunski visokošolci so si z zanimanjem ogledali Slovenijo. Posebno so jih zanimali gozdovi v Bosni in na Hrvaškem. Iz Maribora odpotujejo na Dunaj, odtod pa po Dunavu v domovino.

Na Krškem polju so naši kmetje manifestirali za kralja in državo

Vsi kmetje za Nj. Vel. kralja. - Zborovanja se je udeležilo 8000 oseb - Mogočen klic: »Kmetje združite se!« - Lepo uspele dirke in tekme

Krško, 21. julija.

Ze tradicionalni kmetijski praznik na zgodovinskem Krškem polju, ki se je prvič praznoval 1. 1925., se je letos ob petletnici izpremenil v veličastno manifestacijo naših seljakov za Nj. Vel. kralja in Jugoslavijo. Praznik je brez vsakega večjega pretiravanja res sijajno uspel. Opažati je bilo povsod blagodejno skladnost, ki se je med krškimi seljaštvo osobito močno okrepila po 6. januarju 1929. Letošnja prireditve je še posebno pomembna in značilna, ker je pri-sostvovala tudi duhovščina in je leskovski dekan, banski svet, g. Alojzij Kurent aktivno sodeloval pri prireditvi, zlasti kot član dirkalne jury-je.

Starodavno Krško si je včeraj nadelo svečano lice. Vse je bilo v zastavah in zelenju. Ni bilo niti ene hiše v mestu, s katere ne bi vihrala državna zastava, tako da je bil pogled na mesto prav prikupljiv. Na važnih prometnih točkah in na dirkališču v Zadovineku so bili postavljeni veliki mlaji z različnimi napisi, kakor n. pr. »Svobodni pozdravljajo svobodne. Vsi za svobodo!«

Aranžma velike prireditve so vodili g. Anton Gliha iz Krškega ter gg. Višič in Mravljec iz Ljubljane s pomočjo mnogih vasi iz krške okolice. Popoldanskim glavnim prireditvam je prisostvovalo do 8000 oseb, starih kmetov in kmetice, v prav lepem številu pa kmečka mladina obojega spola, dalje so posetili slavnostni mnogi Mariborčani z min. n. r. dr. Kukovec na čelu, vrli Pohorčani, Dravogradčani in Celjani, več uglednih posestnikov iz ljubljanske okolice ter krepki Gorenjci z leškimi županom g. I. Azmanom na čelu. Ti so se popoldne pripeljali na Krško polje z velikim avtobusom, ki je imel lepo državno zastavo spredaj. Zastavi Gorenjci in brhke Gorenjke so bili na dirkališču predmet živahnih ovacij in aklamacij. Vse jim je klicalo v pozdrav: »Zdravo Gorenjci!«

Med odličnimi gosti smo opazili na popoldanski slavnosti ministra brez portfelja dr. Šveglja, generala Boškovića, šefa kartografskega inštituta v Beogradu s 16 slušatelji vojne akademije, srezkega načelnika dr. Janka Šiško, vinarskega nadzornika v pok. g. Gombača, posestnika Frana Zupančiča z Rakovnika in mnoge druge osebnosti.

Konjska razstava

Kakor druga leta, se je tudi letos vršila konjska razstava, ki pa je bila žal glede udeležbe nekoliko manjša napram prejšnjim letom, kajti razpisane so bile nagrade v celotnem znesku le 2000 Din. Razstave se je udeležilo 43 gospodarjev iz krške in brežiškega okraja. Za lepe konje so prejeli kmetje nagrade od 30, 40, 50, 60, 80 in 100 Din. Konji odnosno kobile so bile razdeljeni v pet skupin. Nagrajeni so bili:

I. skupina: 6-letna žrebetna, toplokrvna kobilica posestnika Josipa Strojina na Ostrogu (70 dinarjev).

II. skupina: toplokrvna, zaskočena, 1-letna kobilica Vinka Bona iz Krškega (100 Din).

III. skupina: tri do štiriletna žrebice. Fran Martinčič iz Drame (60).

IV. skupina: dve do triletna žrebice. Nagrado 60 Din je dobil posestnik Ivan Urek v Globokem za enoletno, toplokrvno žrebico.

V. skupina: žrebci. Nagrado vsak po 100 Din sta dobila: Alojzij Mencin, posestnik v Drami za svojo toplokrvno triletno žrebico ter Matija Škofljane, posestnik na Bregu.

Ocenjvalno komisijo so tvorili: g. Rigler, živilnozdravnik v Ljubljani, g. Fran Zupančič, posestnik na Rakovniku, g. J. Grad od St. Jakoba ob Savi in krški župan g. Fran. Celotne nagrade so znašale 2000 Din. Ta znesek je naklonila občinska hranilnica (1500 Din) in občina krška (500 Din).

Popoldanski sprevod

Pred hišo, v kateri je umrl zgodovinar naše Kranjske V. Valvazor, so se začeli zbirati lepo z zelenjem in zastavicami okrašeni kmečki vozovi, ki so tvorili jedro velikega sprevoda. Ob 13. popoldne se je sprevod začel pomikati ob sviranju godbe krških glasilcev na približno eno uro oddaljeno dirkališče na Zadovineku, kjer se je pred vojno nahajalo veliko vojaško strelišče za artilerijo. Na čelu sprevoda je vozilo nad 100 kmetijskih fantov-kolesarjev, za njimi jezdec s stasitim zastavonošo kmetijskim fantom Zvonkom Vapčičem iz Pristave in naposled 13 smeč-kih voz, na katerih so se predstavljale markantne faze iz kmetijskega stanu in življenja. Veliko pozornost je vzbujal voz iz Velike vasi, ki je bil spremenjen v kmetško slamnato hišico, iz katere je odmevalo veselo petje. Na drugih vozeh so se nahajali viničarji, terice, žanjice, mlatiči, kosci, lovci in kovači.

Kmalu po 2. uri popoldne so se začele pomikati proti Leskovcu na Krško polje ogromne množice ljudi. Dirkališče je bilo ob treh žepremenjeno v pravo mravljino. Vrvele so pisane množice kmetijskega naroda. Veseli temperament naših Dolenjcev je tudi prišel do pravega izraza.

Vsa ogromna množica se je osredotočila okoli govorniškega odra. Ljubljanska tvrčka Bar je napravala postaviti velik ojačevalec, toda ni bilo izmeničnega toka na razpolago, kar je zelo žal, ker bi drugače žice še z večjo pazlji-

vostjo poslušale krasna izvajanja posameznih govornikov.

Veličastno zborovanje je vodil posestnik Anton Grebenc z Brezja pri Leskovcu, ki je v svojem govoru pozdravil ministra dr. Šveglja in zastopnika srezkega poglavarstva ter poudarjal veliki pomen kmetijskega praznika. Podelil je nato besedo ministru dr. Šveglju, ki je bil viharo pozdravljen in aklamiran.

Minister dr. Šveglj o panevropi in agrarnem bloku

Uvodoma je minister dr. Šveglj izrazil obžalovanje, da ni na tem velikem zborovanju slovesnih kmetov prisoten stari borec Ivan Pucelj. Veseli ga, da je z njim prišel na to proslavo dolgoletni vodja hrvaških seljakov, prijatelj Karlo Kovačević. Skupno z nami pošiljamo danes od tu, z meje Savske in Dravske banovine pozdrave šefu naše vlade in srbskim seljakom, ki skupno z nami pod vodstvom Nj. Vel. kralja grade krepke in nepremagljive temelje jugoslovanskega seljaštva in kraljevine Jugoslavije.

Srložni gospodarski položaj.

Mi smo se danes na tem polju sestali v momentu, ko trajne nestalnosti na ameriških borzah in porast brezposelnosti v industrijskih pokrajinah dokazujejo, da še vedno ni prenehala velika gospodarska kriza, ki vlada povsod na svetu, in da moramo še nadalje računati z zmanjšano kupno silo, padcem cen sirovin in živlonskih potrebščin in zato s poslabšanjem položaja kmetijskega stanu.

Kot civilizirani Evropejci prav radi

pozdravljamo . . . g evropske unije,

s katerim se baš te dni bavijo vlade in veliki duhovi, prav tako kot pozdravljamo v načelu vsako lepo id jo in vsako lepo ženo. Toda mi ne moremo pred to lepo ženo pozabiti na majko Jugoslavijo, ali jo celo zapostavljati.

Ena gospodarska Panevropa, kakoršno bi radi videli industrijski krogi na Dunaju, kateri bi želeli, da dobe nazaj enostavno svoja predvojna področja, katerih temelj je bila bivša Avstroogrška, bi vodila k našemu osiromašenju in izkoriščanju.

Industrija in seljak.

Istočasno naša lastna industrija lizacija ne more in ne sme biti na račun našega poljedelca, da podražuje njemu potrebne produkte, ker na ta način naša industrija sama izgublja svoje prodajno področje in izpodkopava temelje, na katerih stoji.

Toda prav tako ne smemo evropske industrijske države zahtevati na industrijskem tržišču svobodne trgovine, ko one same silijo k poljedelskemu protekcionizmu ter obremenjujejo z visokimi carinami življenjske potrebščine njih lastnih delavcev.

Poljedelstvo v Srednji Evropi se mora v prav tej meri dvigati, kakor se mora industrializacija sukcesivno izenačevati. Najboljša pot za to, kakor je videti, je sporazum vseh držav srednje in zapadne Evrope, po katerem sporazumu bodo lahko naši poljedelski presežki našli odjem v industrijskih krajih za primerne cene, ki bodo sprejemljive in koristne tudi njih lastnemu kmetijstvu. V to svrbo je potrebno skleniti sporazum

o evropskih preferencialnih carinskih tarifah

ter brezpogojno odstraniti klavzulo največjih ugodnosti, ki izvira še iz ere svobodne trgovine v Angliji in ki se je že davno prezvela, a katere Amerika že v preteklem stoletju ni več priznavala in katero mi danes izigravamo z raznimi sredstvi prometne politike, z izvoznimi premijami in s kontingenti.

Agrarni blok.

Prvi korak na tej poti leži v sporazumu agrarnih držav v Evropi, kakoršnega sta preložila naša vlada in Poljska in ki je baš sedaj predmet naših pogajanj z Romunijo in Madjarsko v Bukarešti. Ako se tam posreči sestaviti skupen program, ki bi lahko služil za pogajanja s sosednimi industrijskimi državami, bi bil s tem storjen korak naprej ne samo za naše interese, marveč tudi za pravično pomirjenje in konsolidiranje Evrope.

Sigurne sem, da izražam čutva naših poljedelcev, to je 75 odstotkov našega naroda, ako želimo tem stremljenjem najboljši uspeh.

Ob tej priliki se hvaležno spominjamo one skrbi, katero posvečuje tem in drugim vprašanjem našega poljedelstva in zadrugištva Nj. Vel. kralj, ki je pobornik vsega napredka naš prvi zadrugar in zaščitnik našega seljaka. Zato mu kličemo sinovi Ju-

goslavije: »Živel naš kralj Aleksander I. Karagjorgje!«

Zborovalci so z velikim aplavzom pozdravili govor ministra dr. Šveglja ter vzklikali Nj. Vel. kralju: »Živel naš kmečki kralj!«

Za ministrom dr. Švegljom se je pojavila na govorniškem odru markantna postava zastopnika hrvaških seljakov, bivšega poslanca Karla Kovačevića iz Novske. Naši seljaki so ga najpri-srnejše pozdravljali. Karlo Kovačević je kratko dejal:

Dragi bratje Slovenci, seljaki! Prinašam vam pozdrave iz ravne Slavonije, kjer se je pričel nov seljaški pokret na temelju manifesta Nj. Vel. kralja Aleksandra, ki je v njem poudaril, da ni treba med njim in narodom nobenega posredovalca, da more narod sam z njim sodelovati za napredek našega gospodarstva in zadrugištva. Pozdravljam mojega dolgoletnega prijatelja in ministra dr. Šveglja, ki me je povabil, da prisostvujem temu vašemu prazniku. Dal Bog, da ne bili zadnjikrat na Krškem polju in da bi se pogostokrat sestali za napredek našega gospodarstva. Sedaj imamo vlado, s katero nam je omogočeno skupno sodelovanje. Želim vam, da bi za leto dni bil naš položaj že mnogo ugodnejši. Naposled pozdravljam onega, ki je za naš napredek in za povzdigo poljedelstva, pozdravljam našega dobrega kralja! Živel kralj! Živeli vsi Jugoslovani! (Klic zborovalcev: »Živel kralj!«)

Dr. Igor Rozina o kmetijski kulturi

Za Karlo Kovačevićem je sledil govor organizatorja kmetijskih fantov in deklet dr. Igorja Rozine iz Maribora. Uvodoma svojega govora je pojasnil zgodovinski pomen od naših prednikov s krvjo oškropljenega Krškega polja. Na tem polju se je pisala zgodovina kmetijskega naroda s krvjo in tu je bil napravljen testament kmeta za njega svobodo. Zelo lepo in obširno je govoril o nalogah kmetiskokulturnega pokreta in o kmetijski kulturi sploh. Ta izvajanja so navzoči sprejeli z največjim zanimanjem in odobravanjem. Treba je učiti kmetško mladino, spoznavati važnost in bistvo kmetško kulture, spoznavati vse oblike kmetijskega življenja, njega odnošaje, njega domove in njega družinsko življenje. Mladino je treba vzgojiti v poštenju! Mladina mora vzljubiti to lepo zemljo, osobito slovensko zemljo, ki je tako raznolika in ki nosi tudi tako raznovrstno življenje. Slovenski kmetje so že mnogo dosegli. Pokazali so, kako se mal narod lahko ubrani gospodarskega navalja jačjega sosedu. Naloga slovenske kmetijske mladine je, da ohrani ljubezen do grude in rodne doma. Geslo kmetijski mladini bodi: »Brani svoje in spoštuj tuje. Živi pošteno, ker nepoštenost se tisočkrat mašuje.«

Svoj govor, ki je napravil med navzočo kmetško mladino globok vtis, je zaključil s pozivom: »Delujte za združitev celokupnega kmetijskega stanu!« (Zivahno odobravanje.)

Govor dr. Janže Novaka

Dr. Janže Novak je kot zadnji govornik očrtal razmerje kmeta do državne in stanovske politike. Mora biti med kmeti trdna volja za obstanek in napredek. Brez kmeta se ne sme delati politika! Konec kmetijskega blagostanja pomenja konec kmetijske kulture. Pred 6. januarjem je bil kmet podoban čebeli v panju, ki so ga potem z žepalom zažgali. Kmet je nosil in zbiral plovce, a drugi so mu jih pobrali. Prav tako kakor čebelica, ki -- jo v panju zamorili, da so drugi uživali sadove. Po 6. januarjem pa je kmet sličen čebelici v žnidarsčevem panju. Med se ne deli samo drugim, marveč so ga deležni tudi kmetje-čebelice. Kmetje morajo postati borbeni. Imamo predpogoje, da se za vedno rešimo vseh demagogov in političnih prevarantov. Nujno pa je potrebna temeljita politična izobrazba našemu kmetu. (Odobravanje!)

Gorenjci pozdravljajo

Zupan iz Lesc g. Ivan Ažman je prinesel pozdrave gorenjskih kmetov dolenjskim ter krepko in kratko poudarjal potrebo, da se vsi kmetje v državi združijo v močno organizacijo, da bo v ponos kralju in domovini. Živeli naši kmetijski fantje in dekleta! (Sledilo je prav tako viharo odobravanje.)

Predsednik g. Anton Grebenc je nato zaključil veličastno zborovanje, ki je nudilo izredno krasno sliko, a predlogom, da se odpošlje udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju, a pozdravni brzojavki ministrskemu predsedniku generalu Perri Živkoviću in poljedelskemu ministru Stanku Šibeniku. Udanostna brzojavka Nj. Vel. kralju se glasi:

»Kmetijski narod, zbran na svojem tradicionalnem prazniku na Krškem polju, navdušeno pozdravlja svojega vladarja in izjavlja, da stoji enodušno za njegovimi visokimi cilji v korist kmetijskega naroda in domovine. — Predsednik: Anton Grebenc.«

Pozdravna brzojavka ministrskemu predsedniku pa se glasi:

»S kmetijskega praznika na Krškem polju pošiljajo kmetje Vam in Kraljevski vladi svoje pozdrave in se zahvaljujejo za vse ukrepe Kraljev-

ske vlade v korist kmetijskega stanu in domovine.«

Velike konjske dirke

Po zborovanju so sledile velike konjske dirke, ki so med navzočimi vzbudile prav napeto zanimanje. Pokazale so, da so med našimi žilavimi kmetijskimi fanti prav izborni jezdec. Dirke so trajale nad dve uri. Program je bil prav dobro izbran. Pri kmetijskih dirkah naravno ne moremo upoštevati vseh dirkaških pravil, toda videti je bilo, da so kmečki dirkači trudijo v vežbanju tega sporta.

Udeleženi i pa se niso mogli nadeviti štirim žrebcom amerikancem, ki jih je poslala banovinska žrebčarna na Selu pri Ljubljani, da so tudi oni dirkali. Bil je naravnost diven pogled na te lepe in plemenite konje, kako so v trabu tekli, kakor da bi plaval. Rezultati konjske dirke so bili naslednji:

I. dirka: tri in štiriletni konji, daljava 1800 m, prijavljenih 8 dirkačev. Zmagovalci: 1. Fran Pleškovič, Gorenja Gomila v 4 minutah 10 sekund, nagrada 400 Din in častno darilo srebrna ura; 2. Fran Kužnik, Videm, 4:18, 400 Din; 3. Josip Lajkovič, Pristava, 4:26, 300 Din.

II. dirka: petletni in starejši konji, daljava 2700 m. Zmagovalci: 1. Ivan Reclj, Sent Jernej, 5:43, 400 Din in doza; 2. Pole Darko, Radeče, 6, 400 Din; 3. Josip Molan, Dolenja vas, 6:17, 300 Din.

III. dirka: enovprežno za amerikske dirkače, daljava 2700 m. Zmagovalci: 1. Fran Kodela, Ljubljana, 4:41, nagrada 700 Din. Kodela je dal 400 m naprej drugim. 2. Niko Jakil, Sevnica, 4:47, 600 Din; 3. Josip Petan, Sromlje, 4:55, 500 Din.

IV. dirka: enovprežno mrzlokrvni, daljava 1800 m, zmagovalci: 1. Janez Malus, Bizeljsko 4:39, 400 Din in brzda; 2. Vinko Bon, Krško, 4:58, 400 Din; 3. Anton Banič, Drama, 5:03, 300 Din.

V. dirka: dvovprežno, daljava 2700 m. Zmagovalci: 1. Josip Petan, Strmlje, 6:52, 400 Din in jafja; 2. France Kužnik, Videm, 6:58, 400 Din; 3. Janko Reclj, Sent Jernej, 6:57, 300 Din.

VI. Jahalna dirka: daljava 2700 m, 10 prijavljenih. Zmagovalci: 1. Josip Mencin, Drama, nagrada 400 Din in jahalni bič, 3:45. Zanimivo je, da je Mencin jahal brez sedla. 2. Fran Kodela, Ljubljana, 3:46, 400 Din; 3. Fran Mencin, Drama, 3:47, 300 Din.

Kolesarske tekme

Društvo kmetijskih fantov in deklet je priredilo nato kolesarsko tekmo. Na daljavi 2700 m so zmagali: Ivan Brečko, Arnovo selo, Fran Medvešek, Krško, in Ivan Jeseničnik, Senovo. Na daljavi 1800 m: Božo Pleterski, Cerklje, Joško Sražar, Notranje gorice, Rude Zonar, Rajhenburg. Na daljavo 900 m: Iv. Pleterski, Cerklje, Ivan Brečko, Arnovo selo in Ojster Anton, Krška vas. Zmagovalec so bila razdeljena primerna darila. Kolesarske tekme je vodil gosp. Obid iz Krškega.

Po končanih tekmah se je vršila brez vsakega incidenta ljudska zabava.

Letošnje prireditve na Krškem polju so pokazale viden napredek in lep moralni efekt.

Kuhinjsko posodo

po najnižjih cenah in v največji izbi, kot emajlirana, aluminijasta itd. nudi tvrdka z železnino

Stanko Florjančič, Ljubljana, Sv. Petra c. 35

Razmah murskega sokolskega okrožja

Ljutomer, 21. julija

V našem sokolskem okrožju so veličastni zletni dnevi v Beogradu ugodno odjeknili. Povsod smo pridno na delu in se pripravljamo za ustanovitve novih društev. Po novi razdelitvi na okrožja smo sploh postali bolj močni. Število društev se je dvignilo od 7 na 9. Okrožje tvori sedaj edince: Ljutomer, Murska Sobota, Križevci, Gornja Radgona, Dolnja Lendava, Beltinci, Sv. Jurij ob Ščavnici, Veržej in Šalovci. Zemljepisno zavzema Mursko sokolsko okrožje severni in zapadni del Slovenskih goric, Mursko polje, Prekmurje in del Medmurja, zato je tudi članstvo razen uradništva po večini iz kmečkih vrst. V vseh društvih so se oddelki pomnožili.

Sedež okrožja je zibelka starega Murskega Sokola Ljutomer, m. t. a. okoliških društev in žarišče sokolske misli. Zupa je imenovala naslednjo tehnično in prosvetno okrožno upravo: načelnika br. Franjo Lučec in s. Sketova, podnačelnika br. C. Hočvar in s. Dora Grudnova, tajnik in zapisničar br. Slavko Stopar, odborniki pa vsi načelniki in načelnice društev. Na prvi seji, ki je bila 4. maja t. l., se je izdelal program za polletno delo in so se določili društveni nastopi v Sv. Juriju, v Beltincu, Murski Soboti, Križevcih in Ljutomeru. Vsa ostala društva položijo svoje račune v jeseni.

Tesno s tehničnim delom so vršili svojo nalogo tudi prosvetarji. Po vseh društvih so bila številna sokolska in znanstvena predavanja, sestanki, razgovori, zabave in koncerti, a posebno razveseljivo se goji tudi dramatika na naših sokolskih odrih v Ljutomeru, Murski Soboti, Sv. Juriju in Veržaju. Prosvetni zbor društvenih prosvetarjev na dveh rednih sejah podrobno predelal vse delo po načrtu župnega prosvetnega odbora. V splošnem je v Murskem okrožju uspeh zadovoljiv.

Dnevne vesti

— Nj. V. kralj na izprehodu. Iz Sarajeva poročajo, da je kralj Aleksander napravil v soboto izlet z avtomobilom v Rogatico in v bližnji okolici Han Pijesaka. Med potjo je ljudstvo navdušeno pozdravljalo vladarja.

— Kraljica Marija na Bledu. Nj. Vel. kraljica Marija je včeraj dopoldne s svojim spremstvom prispela na Bled.

— Zadnja pot Antona Kristana. V nedeljo zjutraj se je od Antona Kristana, ki je ležal v zaprti krevti med veni in cvetjem v Delavski zbornici, poslovila množica njegovih prijateljev in znancev. Tik pred 15. uro se je od njega poslovila od žalosti strta žena in njegovi trije sinovi. Nato so krsto prenesli v vežo in v dno duše je vse ganila delavska žalostinka, ki jo je zapelo pevsko društvo »Cankar«. V veži sta se od pokojnika poslovila z lepimi govori gosp. Melhior Čobal za DZ, za zvezo konz. dr. Jugoslavije in za Zvezo rudarjev in g. Vladimir Pfajfer za slovensko delavstvo. Oba sta podarila Kristanovo borbenost, poštenost in pa vztrajnost, njegove zasluge za delavske organizacije in zadrage. Žalni spreved je otvorila delavska godba za Jesenic. Za njo so korakali zastopniki strokovnih organizacij s prapori, nosilci številnih vencev, ki so jih poklonile razne organizacije in zavodi. Lep venec je poklonila kraljeva vlada. Dolga je bila vrsta članov združenih, strokovnih in kulturnih organizacij in članov društev »Cankar« in »Grafike« ter godbe »Zarjec«. Za vozom, obloženim z vencami, so bili zastopnik kralja general D. Popovič, podban dr. Pirkmajer, magistratni direktor dr. Zarnik za mestno občino, zastopniki raznih korporacij, institucij in organizacij ter pokojnikovi tovariši in in ožji prijatelji. Ob odprtem grobu na evangelijskem pokopališču za svetim Kristofom se je od pokojnika poslovil g. Henrik Tumma z globokimi in odkritimi besedami. Tu so se poslovili od njega še g. Filip Uramnik in za kovinarje g. Jurij Jeran. Ko so zborili žalostinki »človek glej« in »Vigred« so se udeleženci razšli, blagoslovljajoč truplo moža, ki je mnoga delal, mnogo ustvaril in ki ostane s svojim delom za vedno med nami.

— Zemljiške knjige za Srbijo in Črno goro. Justični minister je izdal pristojnim oblastem navodila za vpeljavo zemljiških knjig v Srbijo, Južni Srbijo in Črni gori. Knjige, ki jih doslej v teh pokrajinah ni bilo, bo vpeljala posebna sekcija za Dragosavom Matičem na čelu, ki je vodil že l. 1908 vpeljavo zemljiških knjig v Bosni.

— Vreme. V nedeljo je nekoliko deževalo v Ljubljani in okolici ter po Gorenjskem, v ostalih krajih Dravske banovine ni bilo dežja. Včeraj je bilo povsod v državi lepo in jasno. Barometer se je od sobote zdatno dvignil. Stanje barometra včeraj ob 7. uri: Ljubljana 761,2; Maribor 760,6; Zagreb 761; Beograd 760,1; Sarajevo 762; Split 761,2. Tudi temperatura se dviga. Termometer je včeraj ob 7. beležil: v Ljubljani 17, Mariboru 18, Zagrebu 19, Beogradu 22, Sarajevu 17 in Splitu 22. V nedeljo je v Ljubljani padlo 0,3 mm dežja. V Ljubljani je bila včeraj najvišja temperatura 25,8 C, a najnižja 15 C.

— Velik požar pri Bjelovaru. V vasi Kokinci pri Bjelovaru so mlatili s strojem žito. S strojem so tako neprevidno ravnali, da je šnila iskra v žito in zanetila ogromen požar. Zgorelo je devet gospodarskih poslopij z vso letošnjo letino. Škode je za tristo tisoč dinarjev. Zavarovano ni bilo nič. Pogled na pogorišče je nad vse žalosten. Ogenj je v dveh urah uničil vse, kar so seljaki ob potu svojega obraza pridelali brez leta.

Ljubljana

■ Gasilska razstava. Danes je gasilstvo že tako razvito, da že ni skoro vasi, v kateri ne bi bilo gasilnega društva, katero bi ne imelo boljše gasilske priprave. Gospodje tovarnarji, izdelovalci gas. orodja in brizgalni Razstavite svoje izdelke na velesojmu v Ljubljani v dneh od 1. do 4. avgusta t. l., kajti takrat bo prihitelo ob priliki Vseslovenskega gasilskega kongresa nešteto gasilcev iz cele države na velesojmu in si bo ogledalo in kupovalo tudi vaše razstavljene predmete. Udeležite se torej razstave, kar ne bo v vašo škodo! — Razstavni odsek.

■ Mestna zastavljavnica bo imela redni dražbi decembra 1929. zastavljenih predmetov in sicer

za dragocenosti (zlatino, srebrnino itd.) 6. avgusta, za efekte (blago, perilo, stroje) pa 12. avgusta t. l. od 15. ure dalje v uradnem lokal.

■ Aretacije. Od nedelje do včeraj opoldne je bila aretirana samo neka mlada delomrznica deklica zaradi tajne prostitucije. Stražnik jo je zalohil na nekem seniku v Zgornji Šiški. Bila je še dosti dobro opravljena. Druži se rada z losanskimi krošnjari.

■ Policijski drobiž. Policijski upravi so bile včeraj prijavljene 4 manjše tatvine, 2 težji poškodbi, težja avtobusna nesreča, 2 izgrede, 2 kralice nočnega miru, 6 oseb zaradi nedostojnega vedenja, 2 slučaja prekrščenja policijske ure, prodaja orožja brez dovoljenja, 3 kršitve banovinske naredbes o odpiranju in zapiranju trgovin ter samo 1 prekršek avtopredpisov.

Maribor

■ Izročitev dekretov banskim svetnikom. V četrtek 24. t. m. ob 18. uri bo svečana seja mestnega občinskega sveta. Te seje se bo udeležil tudi ban dravske banovine g. inž. Dušan Serbec. Na dnevnem redu bo svečana izročitev dekretov članom banskega sveta. Dekrete bo izročil g. ban osebno.

■ Povratek svetovnega prvaka Primožiča. Danes v torek ob 18. uri popoldne se vrne iz Ljubljane v Mariboru naš zmagovalac v Luksemburgu Tošo Primožič. Z njim pride tudi olimpijski zmagovalac Leo Štukelj. Sokolsko društvo poziva vse svoje člane, kakor tudi zavedne občane, da ju sprejmejo na glavni postaji.

■ Mariborskim pevcem. Člani mariborskih moških pevskih zborov se pozivajo, da pridejo danes v torek ob 20. uri v pevsko dvorano Glasbene Matice k skupni vaji. Matičarji naj prinesejo s seboj pesmarice.

■ Šoferski izpiti. Te dni so bili tu šoferski izpiti za nepoklicne voznike. Prijavljenih je bilo 8, napravil pa je izpit samo en kandidat.

■ Nalezljive bolezni. Od 14. do 21. t. m. je v Mariboru obbolelo 6 oseb na nalezljivih boleznih, in sicer 3 na škrlatinki, 1 na davici, 1 na tifusu in 1 na šenu.

■ Nesreča na Dravi. V bližini postajališča za motorne čolne se je v nedeljo kopalo v Dravi več dečkov, med njimi tudi sin nekega slikarskega mojstra, ki je na najnevarnejšem 6 m globokem mestu nenadoma omagal in zginil pod vodo. Nesrečo je še pravočasno opazil g. Maks Dabringer. Skočil je v reko in privlekel nezvestnega dečka na breg, kjer so ga spet obudili k življenju.

■ Nezgod v kopališču. V nedeljo sta v velikem bazenu kopališča omedlela dva kopalca. Prvo pomoč jima je nudila reševalna ambulanca.

Celje

■ Smrtna kosa. V Zavodni št. 115 je umrl 19. junija v 76. letu starosti g. Martin Stepihar, vpoškojen železničar. — V Ljubljani je umrl železniški uradnik in rezervni kapetan 2. klase g. Franc Likar, doma iz Celja. V nedeljo popoldne se je v Ljubljani vršil pogreb z vojaškimi častmi na kolodvor, odkoder so ga prepeljali v Celje, kjer so ga popoldne pokopali.

■ Nevaren plin. Sluga meščanske šole Stefan Batinar je v petek zvečer imel opravka v kleti šolskega poslopja. Čutil je svetilni plin in se je hotel prepričati, odkod prihaja. Odprl je vrata v sosedno pralnico, ki pa je bila tako polna plina, da se je skoraj onesvestil in se je le z največjo težavo vrnil v svoje stanovanje, kjer se je zgrudil. Poklicani mestni zdravnik dr. Hočevar mu je nudil pomoč in odredil, da lahko ostane v domači oskrbi. Plin je uhajal iz počene cevi v pralnici.

■ Zaradi težkega moralnega delikta sta bila v nedeljo popoldne aretirana neki S. L. in L. M.

■ Obsodba pred velikim senatom. V soboto se je bila pred senatom petorice pod predsedstvom predsednika okrož. sodišča dr. Vidovića vršila razprava proti Ivanu Cehnarju, ki je bil obtožen, da je letos v aprilu po preudarku umoril svojo ljubico 20letno delavko Marijo Cavninkovo iz oklice Šoštanj. Sprva so mislili, da jo je zabodel v srce, dasi je Cehnar trdil, da jo je ustrelil. Pri razpravi je Cehnar umor priznal. Umoril jo je, ker ga je hotela zapustiti. Obsojen je bil na 15 let robije in trajno izgubo drž. pravic.

Širite „Jugoslavana“!

Vrhnika

Žalnega spreveda Antona Maleja v Ljubljani in Bohinju se je udeležilo sokolsko društvo iz Vrhnike z 10 člani v kroju.

Umrla sta ga. Pirnatova v starosti 85 let iz Verda in Franc Gutnik iz Vrhnike v starosti 75 let.

Elektrika na Stari Vrhniki zopet sveti. Po dolgem sporu, v katerem je prišla Stara Vrhnika ob električni tok, sta se električna zadruga na Vrhniki in Stara Vrhnika zopet pobotali.

Cankarjev kip dospel iz Zagreba. Te dni so pripeljali iz Zagreba bronasti kip Cankarja in granitni podstavek zanj iz Ribnice na Pohorju. Dne 17. julija se je vršila širša seja odbora za Cankarjev spomenik glede sporeda na slavnostni akademiji na predvečer odkritja. Pred akademijo ob 8. uri bo bakljada pred spomenikom na glavnem trgu, nato pa odhod z vrhniške godbo do Rokodelskega doma, kjer se bo ob pol 9. uri vršila akademija. Program bo zelo pester. Otvoril bo akademijo predsednik odbora g. Jurca, nakar bo sledilo več pesmi, recitacij in govorov. Točen program bo še objavljen.

Vojni razpored vseh vojaščin obveznih letnikov bo za vrhniški okraj v nedeljo, dne 27. julija dopoldne pred gasilnim domom.

Toča je v soboto popoldne padala med dežjem. Več škode je naredila v Kajnem dolu in Podlipi.

Stavbna sezona je letos zelo slaba. Nekaj hiš so predelali. Ignac Kunstelj, gostilničar znane gostilne »pri Nacetuc«, pa podira kupljeno hišo na stari cesti, kjer bo sezidal kavarno.

Gerknica

Sokolsko društvo je imelo v počastitev spomina v Luksemburgu tako žalostno preminulega Sokola brata Malej Toneta v petek zvečer žalno sejo. Brat starosta je podčrtal zasluge pokojnika za Sokolstvo. Navzoči člani uprave so vstali in se oddolžili spominu mrtvega heroja s trikotnim: Slava, S Sokolskega doma plapolala žalna zastava. Tudi se je v znak žalosti preložil na nedoločen čas nastop baletne skupine državnega gledališča iz Ljubljane. Sožalni brzojavki sta bili odposlani bratskemu društvu Tabor in Malejevi materi. Več članov in članic tukajšnjega društva se je s praporom udeležilo pogreba.

Nesreča. Družino posestnika Mivca Matevža je zadelo težka nesreča. Medtem ko so bili starši na polju in je stara mati pripravljala kuhno za prešiče, je prilezla 11 mesečna hči Marija do lonca z vročo kuhno ter si ga razlila po telesu. Težko opeklega otroka so odpeljali takoj v bolnico.

Huda fantovska bitka na Brdu

V hiši Franceta Dolenc na Brdu odnosno pod Brdom pri Viču je bilo v soboto zvečer veselo rajanje. Tja so prišli nekateri fantje, dajali so za pijačo, škripala je harmonika, dekleta so plesala in razlegalo se je veselo fantovsko petje. Kmalu po polnoči pa je prišla skupina petih fantov, delavcev pri Združenih opekarnah. Ti so začeli na dvorišču pozivati na korajžo. Strahovito so se pridušali. Naposled se je vnela ljuta fantovska bitka, ki je imela prav težke posledice. Peli so koli in krepelca. Zlasti bojevit je bil neki Albin Križnik, tesar.

V tem pretepu je na tleh obležal nezavesten 22letni delavec Josip Hribernik, stanujoč na Brdu št. 123. Nekdo izmed Križnikove družbe ga je silovito s kolom udaril po glavi. Hribernik so najprej prenesli domov, kjer so mu za silo obvezali na glavi dobljeno težko rano. Pretep se je vršil okoli 1. po noči. Fantje, ki so bili v Dolenčevi hiši, so se naposled močno tepeni morali umakniti in zabarikadirati v hiši. Šele včeraj okoli 18. so poklicali rešilno postajo, ki je nezvestnega Hribernika odpeljala v javno bolnico. Hribernik še danes ni dal glasu od sebe ter je še vedno nezavesten. Kakor nam javljajo iz bolnice, je bil Hribernik še danes zvečer nezavesten. Ima na glavi težko rano, ki je bila prizadejana z nekim topim predmetom. Lobanja je kar zmočena. Hribernik pa ima tudi levo nogo zmočeno. V slednjem udarcu so se mu pretresli tudi možgani. Ze sedaj je gotovo, da ne bodo izostale pri Hriberniku trajne posledice te poškodbe.

Vremenska napoved

Dunaj, 21. jul. d. Vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Severne Alpe: vdor hladnejših viharnih severozapadnih vetrov, na gorah snežni viharji. Po kratkotrajnem mestoma močnejšem toplejšem vetru se vreme preobrne v nevihte. Južne Alpe: pretežno oblačno, od časa do časa megleno, pozneje se vreme prevrne in temperatura pade.

Resolucija učiteljske skupščine v Novem mestu

Zborovalci na učiteljski skupščini v Novem mestu so soglasno sprejeli sledečo resolucijo:

Učiteljstvo, zbrano dne 20. julija 1930 na skupščini Udruženja Jugoslovanskega Učiteljstva — poverjeništvu Ljubljana — v Novem mestu, enodušno manifestira za utrditev jugoslovenske misli v smeri edinstva naroda in države s pomočjo šole in javnega dela učiteljstva.

Odobravajoč vladni manifest od 1. julija t. l. s principom: en narod, ena država, hoče zastaviti vse svoje moralne in intelektualne sile za doseg tega cilja.

Da bi se pa moglo popolnoma posvetiti svojemu težavnemu delu v šoli in zunaj nje za blagor domovine in naroda, je nujno potrebno, da se mu uredi njegov materialni položaj, in prosi kraljevsko vlado, naj takoj reši to žgoče vprašanje, s čimer ne bo koristila le učiteljskemu stanu, marveč v mnogo večji meri tudi narodu in domovini.

Centrala UJU v Beogradu naj ob vsaki dani priliki, a še prav posebno ob letošnjem jubilej-nem kongresu, povdarja neobhodno potrebo hitre rešitve našega gmotnega vprašanja in naj ob tem kongresu prosi za avdienco pri g. ministrskemu predsedniku in g. ministru prosvete, katerima naj predoči naše aktivno delovanje v pravcu vladnega manifesta ter ju naprosi, naj pospešita ureditev naših prejemkov. Centrala naj tudi skuša doseči, da bodo njeni zastopniki mogli v posebni avdienci pri Nj. Velikantstvu kralju raztolmačiti naš težavni gmotni položaj.

Na merodajnih mestih naj centrala povdari zlasti sledeče:

1. Z zakonom o narodnih šolah se učiteljstvu materialni položaj ni izboljšal, temveč se mu je celo poslabšal s tem, da so se dosedanja prejemki šol. upraviteljem znižali, ostalemu učiteljstvu pa je bila ukinjena državna stanarina, dočim mu z zakonom določena občinska stanarina v pretežnih krajih še do danes ni bila izplačana.

Ker je z zakonom ustvarjen položaj, ki ga ni mogoče izpreminjati, apeliramo na merodajne činitelje občinskih uprav, uvidevši pri tem težak položaj občin in priznavajoč ga, naj nam ne otežkajo že itak dovolj težkega položaja, marveč čimprej izvedejo zakonite določbe.

2. Kot nujno potrebno smatramo, da izide pravilnik k zakonu o narodnih šolah, da nam bo izvajanje zakona s pomočjo šole in prosvetnih ustanov, in kariluh delujemo — v blagor naroda in države — omogočeno.

S pravilnikom pričakujemo ureditve vprašanja upraviteljskih doklad ob enorazrednice dalje, do katerih smo imeli po dosedanjih šolskih zakonih pravico, pričakujemo pa tudi ugodne rešitve vprašanja učiteljskih stanarin in kuriva.

3. Glavni up pa stavi učiteljstvo na revizijo uradniškega zakona, katerega uveljavljenje smatra za nujno potrebno že glede na dejstvo, da je bil materialni položaj izboljšan že vsem strokam I. kategorije in domalega vsem strokam tudi II. kategorije, katerih dobrin pa ono še ni deležno.

Od novega uradniškega zakona pričakujemo predvsem sledeče:

1. Prejemki učiteljstva naj se zboljšajo in izenačijo s poviški plač ostalemu drž. uradništvu.

2. Napredovanje v plačah bodi avtomatično in tako, da tudi učiteljstvo doseže 1. a) grupo, ki je uvedena pri vseh strokah II. kategorije, katerim je bilo materialno stanje že izboljšano. Najvišja grupa bodi glede prejemkov izenačena v razmerju II. kategorije do 5. grupe I. kategorije uradn. zakona.

3. Z državnimi uradniki poročene učiteljice naj se glede prejemkov izenačijo z onimi neporočenimi učiteljic.

4. Službena doba naj se za učiteljstvo zniža na 32 let, kot je bila to po zakonu iz leta 1904. in po dopolnilnem šol. zakonu iz leta 1919.

Ob tej priliki se učiteljstvo obrača do merodajnih činiteljev, posebno še do predstavnikov prosvetnih ustanov in društev, pri katerih sodeluje, da podpro te naše težnje in zahteve in nam tako omogočijo, da se moremo v polni meri posvetiti tudi prosvetnemu delu v narodu, katero zahteva od nas tudi mnogo materialnih žrtve.

*

Končno se je poverjenik še zahvalil novom. pripravljalnemu odboru, odnosno predsedniku društva, učitelju V. Pirnatu, za sijajni sprejem, ki je bil delegaciji v vsestransko zadovoljstvo pripravlj. S tem se je delegacijsko zborovanje končalo.

Popoldne si je nad sto učiteljev in učiteljic ogledalo kmetijsko šolo na Grmu, čije naprave je tolmačil sam direktor zavoda g. načelnik za kmetijstvo inž. Podgornik. Po ogledu hlevov, kleti, polja in vrtov je sledila izborna zakuska na obsežnem dvorišču grmidske graščine. Poverjenik Skulj in načelnik inž. Podgornik sta izmenjala misli glede medsebojnega delovanja osnovnih in kmetijsko strokovnih šol, edina sta si bila ob važnosti kmet. nadaljevalnega šolstva. Ko je večina učiteljstva odšla na vlak, so ostali posetniki še posedeli v prijetnem hladu in ob sijajni trškogorski kapljici umetnih pridelkov grmidskih strokovnjakov. Predsednik novomeškega učiteljskega društva g. Viktor Pirnat je napil zavodu ter se mu zahvalil za pravo slovensko gostoljubje učiteljskim gostom, ki so z najlepšimi vtisi pohiteli širom obsežne banovine, kar bo s posredovanjem uslužnosti grmske kmet. šole kmet. nadaljev. šolstva in tujskemu prometu v korist.

Zahvala učiteljstva novomeškemu meščanom

Pripravljalni odbor novomeškega učiteljstva za pokrajinsko skupščino UJU se najtopleje zahvaljuje novomeškim meščanom za vse simpatije in naklonenost, ki jih je izkazalo meščanstvo slovenskim učiteljem povodom njih pokrajinske skupščine. Slovensko učiteljstvo bo vedelo Novomeščane obdržati v najlepšem spominu. — Pripravljalni odb.

Avstr. parlament ob desetletnici plebiscita Zahvalna pesem slovenskim janičarjem

(Konec.)

Naravnost sumljivo nalezljivo je bilo, kako so vsi govorniki čutili potrebo naglašati, da so zmago odločili Nemcem prijazni Slovenci. Kam moli ta pes svojo tako? Ali morda ne tja, da bodo dobrot tega daru deležni le — deutschfreundliche Slowenen? Ni povsem jasno iz izjav vseh govornikov, ali večinoma moramo tako tolmačiti, da bi mogli tolmačiti tudi tako, da hočemo z vsemi mirno živeti, ako so se z usodo spriznili in hočejo za naprej biti zvesti državljanji. — In koroški Slovenci so se postavili na stališče manjšinskih kongresov, da priznavajo državne meje, ali zahtevajo pravično postopanje od strani večinskih narodov!!

Končno nekaj o tistih »deutschfreundliche Slowenen«. — Kdo na svetu jim bo pa verjel, da so se Slovenci odločili za Avstrijo iz kakšnega notranjega prepričanja, da so pri tem porabljali celo pravico samoodločbe, da so si svojega čina svesti, — sploh da je bilo to glasovanje za Nemce častno. Tu je šlo vendar v resnici za — Nemce ali Slovence. Kako je mogoče, da v tako odločilnih trenutkih Slovenci glasujejo proti svoji krvi za — drugorodce? — In vsi govorniki so soglasno izjavili, da se imajo le velikega delu Slovencev zahvaliti za svojo zmago. Nekaj resnega odgovora:

Ta dejstva, ki so jih vsi govorniki naglašali, so naša žalost, so naša tužna zgodovina preteklih desetletij in celo stoletij, so naša peklenska usoda v bivši monarhiji, — toda niso naša sramota. Ta dejstva, ki so tekom stoletja ustvarila poseben tip Slovencev, so ravno eden tistih vzrokov svetovne vojne, so vzrok — razpada avstro-ogrske monarhije. Ako bi bila Avstrija pametneje postopala s svojimi južnimi Slovani, ne bi se bilo prišlo do vojne in do razsula te države. Ravno sistem, ki je na Koroškem ustvarjal tiste Slovence, ki jih zdaj tako hvalijo, je kriv razsula monarhije, je kriv, da je Avstrija danes tako majhna.

Stara Avstrija je ravnala po mačehovski splošni z vsemi Slovenci, ki smo postali sredi kulturne Evrope to, kar smo, le sami iz sebe in proti vsem možnim spletkam Dunaja. — Ali najhujše je ravnala celovška gospoda s koroškimi našimi brati. Vedno je bila Koroška naša bolečina. In ako smo drugod bili že kolikor toliko zadovoljni, so bili naši koroški bratje še vedno veliki reveži. Celo v ljudski šoli so imeli in imajo še danes edino mali Preširnov »Abecednik«, ki je pa že v prvi šoli »Trichter für die deutsche Sprache«. — In vlada je vsa desetletja nameščala za koroške Slovence samo nemške uradnike. Nikdar ni prišel koroški Slovenec pred sodnika, ki bi slovenski z njim govoril, do katerega bi Slovenec mogel imeti toliko zaupanja, da ga bo pravično sodil. Vedno je Slovenec imel pred sodnikom vtis, da je zanj gorje, ker je Slovenec, gotovo bo obsojen, gotovo zmaga nasprotnik, ker je ta Nemec ali nemškiutar. In tako je bilo pri glavarstvu, pri namestništvu, pri deželni vladi, pri vseh avtonomnih oblastvih, povsod, povsem povsod... Tako se je med ljudstvo razširilo prepričanje, da gorje tistemu, ki je Slovenec. — In samo po sebi zaleze v ljudske mase mnenje o manjvrednosti, o škodljivosti tistemu, ki je Slovenec. — Od ostalih Slovencev so bili Korošci ločeni po Karavankah, po deželnih mejah. Naravna meja jih je silila proti Celovcu, ki je bil pred sto leti bolj slovenski nego nemški. Nemški je bil le po gospodarjih in vseh oblastvih in priseljencih.

Ali ni umljivo, da so desetletja takega brutalnega ponemčevalnega sistema ustvarjala polagoma tisti tip Slovencev, ki ga zdaj Nemci imenujejo »Deutschfreundliche Slowenen«? Proti tistemu sistemu je bil ves naš boj zaman. Proti nam je bilo vse, od dvora do zadnjega policaja. — Zato izjavljamo, da so tisti Slovenci — nemška sramota, ki bi se je morali ogibati, ne pa da se z njo še ponašajo. — Stara Avstrija je ustvarila te novodobne janičarje in je radi tega poginila, nova Avstrija pa se pred vsem svetom hvale, da so ti janičarji, ti naši renegati — odločili za Avstrijo. Ti nesrečni Slovenci doma še vedno molijo in kolnejo in se spovedajo po slovenski, ali so drugače povsem sluge Nemcev.

Ko sem slišal govoriti monsijer Paulitscha, se mi je kar mlo storilo, kajti občudoval sem njegovo zgornost, navdušenost za nemško stvar, govoril je čisto naravnost od srca do ginjenosti, — čast mu. Ni sam kriv, da je tako govoril mož, morda cel mož z imenom — Pavlič. Tudi to ime spada v našo žalostno zgodovino, kajti prav lahko bi se bilo moglo zgoditi, da bi isti Pavlič bil voditelj narodnih koroških Slovencev.

Kakor so bili turški janičarji hujši od samih Turkov, tako so naši novodobni janičarji na Koroškem — deutschfreundliche Slowenen — hujši od Nemcev proti lastni krvi. Niso oni tega krivi, zakrivil je to germanski sistem skozi desetletja, proti kateremu so bili oni in mi vsi brez moči.

Ali da se Nemci zdaj s temi janičarji še ponašajo, da nam ribajo ob vsaki priliki pod nos te vrste Slovencev, ki so produkt nemškega nasilja nad bednimi drugorodci, — te nemške sramote sredi kulturne Evrope mi ne moremo priznavati za faktor med nami in Nemci, ki naj nekaj zaleže, nekaj velja. Tudi v takozvani avtonomiji za koroške Slovence igrajo ti janičarji žalostno vlogo, tako da ne more priti do sporazuma. Dokler Nemci ne priznajo dejstva, da je te Slovence ustvaril ponemčevalni sistem stare Avstrije, ne moremo najti baze za sporazum med nami, kako vrediti pametno manjšinsko vprašanje v obeh državah.

Vprašamo: Ali Nemci ne čutijo, da s temi deutschfreundliche Slowenen še bolj netijo naše sovraštvo do stare monarhije, ki nam je ustvarila ta nesrečni tip novih Slovencev, kateri pljujejo v lastno sklado in kvarijo svojim krvnim bratom boj za pravično narodno stvar, namesto da bi bili vsi kot en mož edini v borbi za svojo — samoodločbo, ne pa da se ti naši rojaki borijo za — samoodločbo nemškega naroda. Da Nemcev sploh sram ni take pomoči od bednega dela tujega naroda, — pa se potem še bahajo... Wer den Schaden hat, braucht um Spott nicht zu sorgen! Toda mi se svoje škode živo zavedamo, odklanjamo pa baharije z vindičarji — še danes, 12 let po vojni!

Danes nam je vse to v toliko prav, ker svet vidi, kako so Nemci dobili plebiscit. Tudi tisti merodajni krogi, ki so dovolili plebiscit, imajo dokaz v teh govorih in slavnostni seji dunajskega parlamenta, kako... krivično je bilo za slovenski narod, da so v takih škandaloznih razmerah dovolili plebiscit. Prva kana bi morala pripadati Jugoslaviji brez plebiscita, kajti pripadla bi itak, ako bi stara Avstrija ne ustvarila naših janičarjev.

Toda kar je bilo, bodi vse pozabljeno, smo čuli tudi na tej slavnostni seji. Pravil!

Naša vroča želja je, da bi tudi take seje ne kvarile dobrega razmerja med obema državama. Želimo pametnega sporazuma, kajti le malo je spornega med nami. — Glavni kamen spodbite so pa ravno ti naši janičarji, ki nam jih Nemci ribajo pod nos, češ, glejte, to so Slovenci, ki... itd.

Plebiscitni slavnosti še dolgo ne bo konec. Glavne šele pridejo. Kaj porečejo Nemci, če bi v Jugoslaviji začeli vračati enako za enako, ako bi prirejali protestne skupščine proti vsem grehom, ki so se uganjali od nemške strani pred vojno, med vojno in po vojni, pa tudi za dobe plebiscita. Ali menijo, da nimamo nič povedati svetu? O veliko je tega, kar bi vse nemške »zmage« postavilo v drugačno luč. Zato bo le v korist Nemcev samih, ako bodo z naprej še bolj spodobni pri takih slavnostih...

»Lepe« manire nekdanj

Mi imamo dandanes že precej knjig o lepem vedenju, tudi v slovensčini. Se bolj zanimive pa so stare knjige o lepem vedenju, kar vidimo iz njih prav čudne navade, ki so nekdanj vladale med ljudmi.

Tako knjigo je napisal l. 1830. veliki učenjak Erazem Rotterdamski, sovrstnik Martina Lutra. On svetuje ljudem med drugim, naj si ne brišejo nosov s klobuki ali rokavom in tudi ne z roko. Tudi kihati svojemu sosedu v obraz ni lepo. Po jedi, pravi učeni Erazem dalje, si ne smeš brisati zob s servijeto ali jih čistiti z nohti, ampak z zobotrboem. Gostu, ki ti sedi pri jedi nasproti, ne stopaj na noge, onega pa, ki sedi poleg tebe, ne dregaj s komolcem med jedjo. Z rokami brodit po juhi tudi ni dostojno, in še manj je dostojno, loviti iz juhe same velike in lepe kose, da drugim nič ne ostane.

Posebno pa priporoča Erazem ljudem, naj se češče in naj svoje lase očistijo uši in gnid. Takrat so namreč nosili dolge lase in tudi »boljši« ljudje niso bili brez mrčesa.

Držati roke navskriž na hrbtu je tudi veljalo za nedostojno, in ravno tako nedostojno je bilo, če je kdo nosil pod pazduho knjigo ali klobuk.

Tragedija lepe vohunke

V okolici Varšave se je odigrala te dni strašna drama, ki vzbuja v Varšavi ogromno senzacijo. V nekem prijaznem gozdičku, kamor prirejajo prebivalci Varšave jako radi svoje izlete, so namreč našli izletniki truplo mlade in lepe, jako elegantno obložene dame, ki je bilo privezano za drevo. Zenska je bila oblečena v najmodnejšo pariško obleko, na glavi je imela drag klobuk, nosila je najfinije svilene nogavice in krasne čevlje, v roki pa je držala zlato ročno torbico. Tudi dragocen nakit — briljante, uhanne in prstane — je morilec pustil svoji žrtvi, tako da je bilo že od vsega početka jasno, da tu ne gre za roparski umor. Zato so nekaj časa domnevali, da gre tu za umor iz spolnih nagibov, zdravniška priskava pa je ovrgla tudi to mnenje.

Po daljši preiskavi pa se je policiji le posrečilo ugotoviti, kdo da je zagorela umorjenka. Spoznali so namreč v njej tajno sodelnico poljskega vohunškega oddelka, ki je brzkone postala žrtev svojega nevarnega poklica. Lepa vohunka, ki je bila znana kot skrajno predrzna zenska, je namreč dobila nalogo, naj opazuje tujega vohuna, ki je prišel v Varšavo s posebnim nalogo. Vohunka je svojo nalogo odlično rešila. Igrala je vlogo imenitne dame v varšavski družbi tako spretno, da jo je začel tudi vohun dvoriti na življenje in smrt. Sestajala sta se pogosto v slaščičarnah, obiskovala sta skupaj gledališča in zabavišča in zenska je znala tujca tako prikleniti nase, da je ves svoj prosti čas preživel v njeni družbi. S spretno postavljenimi vprašanji je znala iz tujca izvabiti vse,

karkoli je hotela vedeti. Kar pa je izvedela, je takoj javila svoji »mači« vojaški oblasti in je tako preprečila vse nakane tuje sile. Ker pa je hotela domača vojaška oblast izvesti še več in več, je pustila t. jca v Varšavi lepo v miru. Tujemu vohunu se spočetka ni niti sanjalo, kakšne naloge, da ima proti njemu mlada zenska, katero je tako oboževal, dokler ga ni osupnilo neko njeno nenavadno vprašanje. Zato jo je dal po sv. jih tajnih agentih opazovati. Ko pa je ugotovil, da se je zapletel v mrežo poljske vojaške vohunke, se je sklenil krvavo maščevati. Nekega dne je povabil damo na izlet z avtomobilom v prijazen gozdiček v okolici Varšave. Ko sta prišla do gozda, sta zapustila avtomobil in odšla v gozdiček peš. Ko sta bila dovolj daleč v gozdu, je tujec damo zgrabil in jo zadavil, truplo pa je privezal na drevo. Sam pa je pobegnil z avtomobilom čez mejo.

Ali znajo živali šteti?

Takozvana »psihologija živali« je znanost, ki raziskuje »duševno« (psihično) življenje in duševne sposobnosti živali, zlasti pa vprašanje, ali imajo živali pa-et ali ne. Posebno zanimivo je vprašanje, če znajo živali šteti. Nek angleški list je nedavno razpisal anketo o vprašanju, če znajo vrane šteti, in je dobil na to vprašanje prav zanimive odgovore. Vrane so namreč jako pametne živali in vendar ne poznajo razlike med eno in dve. Če namreč vidi vrana štiri osebe pred seboj in grede tri proči, potem se stoječi osebi brez skrbi približa, ker misli, da je varna. To metodo rabijo dostikrat, da privabijo v človešk blizino plašne tiče, da jih lahko fotografirajo. Mačke znajo pa že bolje šteti. Če ima n. pr. štiri mladiče in ji enega odvzameš, postane jako nemirna; če pa ima osem mladičev in ji enega odvzameš, tega niti ne opazi.

Niso si pa še na jasnem, če zna mačka šteti do pet ali ne. Ugotovili so, da razločuje mačka »štiri« in »pet«, ravno tako pa tudi, da ne poznajo razlike med »sedem« in »osem«. Tudi gorile so že preizkušali, če znajo šteti. Poskus je napravil fotograf, ki je hotel gorilo fotografirati, kadar se čuti neopazovano. Fotograf je postavil osem mož v skrivališče. Če jih je odšlo šest je mislila gorila, da so odšli vsi, in se je svobodno kretala, kar je fotograf izrabil po svoje. Če jih je odšlo pet, je bila gorila še vedno plašna. Gorila zna torej šteti do pet in šest in prekaša v tem oziru mačko in vrano. Tudi kokoši so preizkušali na njihove računske sposobnosti. Če sedi kokoš na gnezdu, kjer sta le dva jajca, opazi takoj, če ji eno odvzameš.

To opazi tudi, če so v gnezdu tri ali štiri jajca. Če pa leži v gnezdu sedem do osem jajc, kokoš ne opazi več, ali eno manjka ali ne. Treba bi pa bilo šele ugotoviti na poseben način, če zna kokoš res šteti, ali pa opazi samo razliko v obliki, v kateri so jajca zložena v gnezdu.

Največ so se s tem pečali z računstvom konj, zlasti »čudežnih« konj. Iaki konji, ki so znali z udarci kopita seštevati, odštevati, deliti in množiti, so vzbujali včasih veliko pozornost, dokler se ni izkazalo, da počiva vsa konjska znanost na cirkuških trikih.

Novosti za hotele

Na Dunaju so te dni odprli nov hotel, ki je urejen tako, da tujec, ki hoče dalje časa stanovati v hotelu, ne dobi samo sobe, ampak celo malo stanovanje v najem, da se počuti kakor doma. Take prostore imenujejo »apartement-house«. Obstojte pa i prostori iz spalnice, kopalnice in stranišča; imajo tudi svoje predsobe, v zid vdlane male kuhinje s toplo in mrzlo vodo, telefon, več omar in umivalnikov. Postelje v sobah so zložljive, da izgleda soba podnevi kakor salon, ponoči pa je spalnica. Pravijo, da so se novi »apartementi« prav dobro obnesli, ker se jih radi poslužujejo zlasti potujoče rodbine.

35

Ko so naročili za opoldne kosilo, so krenili peš po polju proti steku Orge in Yvette, na tisto ljubko mesto, odkoder se odkriva pogledu zeleneča planjava Longjumeauška in ki ga obrobajo Seina in lesovi Svete Genovefe. Pred njimi je nesel vaški malček njihove škatle, kartone, stojala in solnčnike.

Jean Blaise, ki je vodil umetniško družbo, je izmenjeval s bivšim finančnikom zabavne zgodbe, v katerih so se vrstili brez reda in mere Verboquet Plémeniti, Katarina Cuisot, ki je krošnjarila, gospodične Chaudron, čarovnik Galichet,¹ pa tudi figure iz novejših dobe, Cadet-Rousselle² in gospa Angot.³

Evarist, ki ga je nenadoma prevzela ljubezen do narave, je čutil, kako mu silijo solze v oči, ko je videl ževce, ki so povezovali snope; sanje o slogi in ljubezni so mu polnile srce. Desmahis je pihal lahka regretova

¹ Verboquet le Génereux, Catherine Cuisot, les demoiselles Chaudron in čarovnik Galichet so poljudne komične figure iz starejše franc. književnosti; op. prev.

² Cadet-Rousselle, smešna figura francoske burke, ki se pojavlja okrog l. 1792. in postane popularna s popevko, v kateri nastopa; op. prev.

³ Madame Angot je popularni tip ženske iz nižjih slojev, ki pride nenadoma do bogastva, pa tudi v razkošju ohrani svojo staro govorico in nagnjenja; op. prev.

semenca grajankam v lase. Ker so vse tri kot prave meščanke ljubile šopke, so trgale po travnikih lučnik, čigar cveti se stiskajo kakor klasje okrog stebila, zvončarice, ki so jim viseli nežno lilasti zvončki v nanizanih vencih, tenke vejice duhtečega sporišča, bezeg, meto, katanec, tavžentrožo, vso poljsko floro nagibajočega se poletja. In ker je z Jean-Jaques-om prišla botanika pri mestnih dekletih v modo, so vedele vse tri imena teh cvetlic in poznale njihovo ljubavno življenje. Ker so se nežni cvetni venci, uveli od suhote, osipali v njenem naročju ter ji padali kakor dež k nogam, je grajanka Elodija vzdihnila:

Cvetlice se že osipljejo!

Vsi so se lotili dela ter si prizadevali, da bi izrazili naravo tako, kakor so jo videli: toda vsak jo je videl z očmi kakega mojstra. Filip Dubois je v kratkem času dovršil v Robertovem žanru zapuščeno kmetijo, posekano drevje, izsušen hudournik. Evarist Gamelin je našel ob bregu Yvette Poussinove pokrajine. Filip Desmahis si je izbral golobnjak ter slikal v pikaresknem slogu Callot-ovem¹ in Duplessis-ovem². Stari Brotteaux, ki se je ponašal, da posnema Flaace, je skrbno risal neko kravo. Elodija je skicirala neko kočjo in njena prijateljica Julijana, ki je bila hči trgovca z barvami, ji je pripravljala paletto. Otroci so se stiskali k njej in gledali, kako slika. Odrivala jih je z luči, nazivajoč jih mušice, ter jim dajala karamel. Grajanka Théveninova pa, ako je našla med njimi kakega prav srčkanega, jih je umivala po obrazu, jih poljubljala ter jim zatikala cvetlice

¹ Jacques Callot, francoski slikar, umrl leta 1638. — ² Joseph-Sifréde Duplessis, francoski slikar (1725—1802) op. prev.

v lase. Božala jih je s sladko otožnostjo, ker ji ni bila dana materinska radost, pa tudi zato, da bi izraz nežnega čustva dvignil njeno lepoto in da bi se vežbala v svoji umetnosti zadržanja in grupacije.

Ko je bila sama, ni ne risala ne slikala. Poglobila se je v učenje neke vloge in pa v misel, kako bi bolj ugajala. In s svojim zvezkom v roki je hodila od enega do drugega, lahna in ljubka stvarca. »Nima polti, ne obraza, ne telesa, ne glasov,« so govorile ženske, in polnila je prostor s kretanjem, z barvami, s harmonijo. Roza Théveninova je bila muhasta, pa vendar vedno vesela, občutljiva, razdražljiva, pa vendar spravljiva in prijazna, ostrega jezika, a pri tem skrajno vljudna, ničemurna, skromna, resnična, pritvorjena, ljubka; in ako njena stvar ni posebno uspevala, ako se ni povzpela do boginje, so bili temu krivi slabi časi, zakaj v Parizu ni bilo več ne kadila ne oltarjev za Gracije. Grajanka Blaise, ki se je namrdnila, kadar je govorila o njej ter jo nazivala svojo »mačeho«, je vendar ni mogla videti, n da bi se udala vsem tem čarom.

V gl. ališču Feydau³ so študirali »Vizitandinke«⁴; in Roza se je štela srečno, da je imela v njih zelo naravno vlogo. In samo prirodnost je iskala, zasledovala in tudi našla.

³ Gledališče Feydau = Komična opera, ker se je ta koncem 18. stoletja nahajala v dvorani tega gledališča; op. prev.

⁴ Vizitandinke so redovnice reda Marijinega obiskanja; tu je mišljena komična opera istega imena, ki ji je zložil besedilo pesnik Picard, uglašil pa jo je Devienne (1792); op. prev. — ⁵ Madelonnettes = pobojševalnica za padle ženske v Parizu; op. prev. — ⁶ Sainte-Pélagie, pariška ječa; op. prev.

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V. No. 4074. 1703—3—1

Razglas o licitaciji

Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del pri novi zgradbi kmetijske gospodinj-ske šole v Št. Juriju ob juž. žel.

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 12. avgusta 1930. ob enajstih,

pri tehničnem razdelku sreskega načelnik-stva v Celju. Istotam se dobivajo med urad-nimi urami potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki proti plačilu napravni-h stroškov.

Ponudbe se glase tako, da podajo v od-stotkih (tudi z desetimi) popust na vsote odobrenega proračuna, ki znaša: za

1. Zidarska in betonska dela Din 480.120-33
2. tesarska dela 47.419-95
3. krovsko dela 14.739-24
4. kleparska dela 9.169-35
5. mizarska dela 48.653-60
6. steklarska dela 7.936-60
7. pleskarska dela 13.715-26
8. slikarska dela 5.687-36
9. pečarska dela 14.700—
10. vodovodno instalacijo 23.353-80
11. električno instalacijo 10.924-60

skupaj Din 676.420-09

Podrobnosti razpisa so razvidne iz raz-glasa o licitaciji v »Službenih novinah« in na razglasi deski tehničnega razdelka pri sreskem načelnikstvu v Celju.

Kr. banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 17. julija 1930.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 231/30. 1706

Dražbeni oklic.

Od dne 4. avgusta 1930. naprej se vrši v gradu Szapary v Murški Soboti velika jav-na dražba premičnin starijske vrednosti in umetnin, kakor raznovrstnega pohištva, stekla, porcelana, slik, perzijskih preprog i. dr. ter velike knjižnice, obstoječe iz ca. 15.000 zvezkov deloma znanstvene, deloma beletristične vsebine v nemškem, angleš-kem, francoskem in madjarskem jeziku, in rokopisov.

Prodaja se vrši od 4. avgusta do 3. sep-tembra od 1/9. do 12. in od 13. do 18. ure. Predmeti se lahko ogledajo dne 1., 2. in 3. avgusta od 8. do 12. ure in na dan draž-be vselej 1/2 ure pred dražbo glede pred-metov, ki pridejo na prodajo.

Razpored dražbe in seznam predmetov s cenilno vrednostjo je interesentom v pogled pri podpisnem sodišču v sobi št. 17.

Pripominja se, da so upniki izdali tiskan katalog s popisom vseh premičnin po ce-nilnem zapisku z navedbo cenilne vredno-sti in razporedom prodaje, ki se dobi proti odškodnini 20 Din pri gospodu dr. Šomen Ludviku, odvetniku v Murški Soboti.

Okrajno sodišče v Murški Soboti, dne 15. julija 1930.

E 1686/30—1. 1712

Dražbeni oklic.

Dne 5. septembra 1930. ob de-setih, bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 15 dražba nepremičnin, hiša z gosp. dar-skimi poslopji, vrtom, njivami, travniki, pašniki in gozdovi; zemljska knjiga k. o. Javor vl. št. 22.

Cenilna vrednost: 68.750 Din; vrednost pritikline: Din 3760—; najmanjši ponu-dek: Din 45.834—.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbe-nem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede ne-premičnine v škodo zdražitelja, ki je rav-nal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na draž-beni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Ljubljani, dne 24. junija 1930.

E 233/30—7. 1708

Dražbeni oklic.

Dne 11. septembra 1930. ob de-vetih, bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 4 dražba nepremičnin: zemljiš-ka knjiga Boreči, vl. št. 46.

Cenilna vrednost: 31.365 Din; vrednost pritikline: 300 Din; najmanjši ponudek: 20.910 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbe-nem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede ne-premičnine v škodo zdražitelja, ki je rav-nal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na draž-beni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Ljutomeru, dne 3. julija 1930.

E 151/30—7. 1707

Dražbeni oklic.

Dne 11. septembra 1930. ob po-lenajstih, bo pri podpisnem sodi-šču v sobi št. 15 dražba nepremičnin: zemlji-ška knjiga Slaptinci, vl. št. 22 in 217.

Cenilna vrednost: vl. št. 22, 90.339 Din 25 p; vl. št. 217, 134 Din 75 p; vrednost pritikline: 5000 Din; najmanjši ponudek: za vl. št. 22, 60.226 Din 20 p, za vl. št. 217 pa 89 Din 80 p.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbe-nem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede ne-premičnine v škodo zdražitelja, ki je rav-nal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na draž-beni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča.

Okrajno sodišče v Ljutomeru, dne 11. julija 1930.

P 61/30—1. 1704

Razglasitev preklica.

S sklepom okrajnega sodišča v Radovljici z dne 16. junija 1930., opr. št. L 8/30—3, je bil Rovnik Janez, posestnik, stanujoč v Boh. Bis trici št. 93, zaradi duševne osla-belosti omejeno preklican.

Za pomočnika je bila postavljena žena Rovnik Marija iz Boh. Bistrice št. 93.

Okrajno sodišče v Radovljici, dne 17. julija 1930.

P VII 109/30. 1705

Razglasitev preklica.

S sklepom okrajnega sodišča v Ptuj z dne 26. junija 1930., oprav. št. L 25/29/3, je bil Koren Ivan, sodarski pomočnik, stanujoč v Sp. Bregu št. 8, zaradi zapravljenosti omejeno preklican.

Za skrbnika-pomočnika je bil postavljen gosp. Lasbacher Ivan, občinski tajnik na Bregu.

Okrajno sodišče v Ptuj, dne 18. julija 1930.

Vpisi v trgovinski register.

1. Vpisala se je nastopna firma:

337. Sedež: Ljubljana.

Dan vpisa: 12. julija 1930.

Besedilo: Strojne tovarne in livarne d. d. Vpiše se član upravnega odbora Šičare-vič Milivoj, direktor Jadranske podunavske banke v Beogradu.

Izbršeta se člana upravnega odbora Žabkar Avgust in inž. Knežević Dimitrije.

Deželno kot trgovsko sodišče v Ljubljani, dne 11. julija 1930.

Firm. 1122/30 Rg B I 110/15.

Konkurzni razglasi

S 6/29—120. 1711

338. Odprava konkurza.

Prezadolženec: Premogokopna družba »Belokrajina« v Černomlju.

Konkurz, ki je bil razglašen s sklepom okrajnega sodišča v Novem mestu opr. št. S 5/20—1 o imovini prezadolženca, se od-pravi, ker so pritrdili vsi upniki, po § 167. k. r.

Vse odredbe, ki ovirajo prezadolženca pri svobodnem razpolaganju, se odprav-ljajo.

Deželno sodišče v Ljubljani, dne 16. maja 1930.

S 5/30—11. 1714

339. Odprava konkurza.

Prezadolženec: Leben Franc in Anica, družabnika javne trgovske družbe F. in A. Leben, valjeni mlin in žaga v Škofji Loki.

Konkurz, ki je bil razglašen s sklepom oprav. št. S 5/30—3 o imovini prezadolžen-ec se odpravi, ker ni več upnikov kot

eden, po § 166, odst. 1 k. r. in ker ni pokri-tja za stroške postopanja, po § 166, odst. 2 k. r.

Deženo sodišče v Ljubljani, dne 9. julija 1930.

S 12/29—94. 1713

340. Odprava konkurza.

Prezadolženec: tvrdka F. in A. Leben, valjeni mlin in žaga v Škofji Loki.

Konkurz, ki je bil razglašen s sklepom opr. št. S 12/29—5 o imovini prezadolženca, se odpravi, ker se je sklenila prisilna po-ravnava po § 157 k. r.

Deželno sodišče v Ljubljani, dne 9. julija 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

St. T 633/2 1670 a—2—2

Razpis.

Sresko načelstvo v Celju razpisuje me-sto začasnega cestarja-delavca na progi km 54 do 59 državne ceste št. 50. Pravilno kolekovane in s potrebnimi prilogami opremljene prošnje je vložiti pri tehnič-nem razdelku sreskega načelstva v Celju do 15. avgusta 1930.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz po-polnega razpisa v »Službenih objavah« Jugoslovana z dne 16. julija 1930., št. 36, in iz razpisov, nabitih na uradnih deskah tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani ter sreskih načelstev v Celju, Kranju, Ljubljani, Mariboru in Novem mestu.

Sresko načelstvo v Celju, dne 10. julija 1930.

Broj 32.074/1930. 1697

Oglas jeftimbe.

Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu održat će u svojim službenim pro-storijama u Mihanovićevoj ulici 3, III. kat javnu pismenu ofertalnu licitaciju i to dne 9. avgusta 1930. u 10 sati prije podne za Sveukupne radnje rušenja sta-rih i gradnje novih ležajna lječilišta Bre-stovac na Sljemenu.

Ponude mogu glisati na sveukupne rad-nje u troškovniku navedene, te se imadu u troškovnik uvrstiti jedinične cijene. Ci-jene moraju biti vlastoručno ispisane, te odnosne ukupne cijene tačno množene i zbrajane a konačno svota ispisana broje-vima i slovima.

Cjelokupne radnje izdat će se prema je-diničnoj cijeni eventualno u paušalu. Do-stalac radnja imati će se sam pobrinuti kao za dovoz materijala na gradilište, tako i za dovoz i odvoz dotično nastambu i pohranu potrebitih radnika.

Ponude se imadu biljegovati sa Din 100 i predati u zapečaćenom omotu do gore označenog roka u urudžbeni zapisnik Sre-dišnjeg ureda za osiguranje radnika u Za-grebu. Na omotu valja napisati: Ponuda za gradnju ležajna lječilišta Brestovac na Sljemenu, na jeftimbenu oglas broj 32.074, 1930.

Jamčevina u iznosu od 5% za domaće državljane, a 10% za strane imade svaki nudioc položiti kod blagajne Središnjeg ureda za osiguranje radnika u Zagrebu, te potvrdu o tome uručiti povjerenstvu prije otvaranja ponuda.

Kao jamčevina može služiti: 1. Nevinku-lirane uložne knjižice koje velebanke ili gotov novac. 2. Državni vrijednosni papiri računajući ih po normalu. 3. Uložnica Dr-žavne Hipotekarne banke, založnice i ko-munalne obveznice, koje je Ministar Fi-nancija objavio podesnima za kaucije i priznao im pupilarnu sigurnost sve po ber-zanskom tečaju ali ne preko nominala, ko-načno 4. Garantno pismo novčanog zavoda prvog reda registrovano kod generalnog inspektorata Ministarstva Finansija samo kao privremena kaucija, koju dostalac u roku od 8 dana izmjenjuje sa jednom od ostalih spomenutih kaucija.

Dostalac radnje imade ovu jamčevinu povisiti prigodom potpisa ugovora na 10% (strani na 20%) proračunate svote.

Ponudi dužni su nadmetati priložiti pis-menu izjavu da su im uvjeti jeftimbe po-znati te da pristaju po istima nadmetati se. Ujedno imadu priložiti pismeno očitovanje, da su im sve mjesne prilike kao i one gdje se gradnja ima izvesti dobro poznate. Svaki nudioc ima doprinjeti pismeno uvjerenje svoje nadležne trgovačko-obrt-ničke komore, esnafa ili sindikata te uvje-

renje Ministarstva Gradjevina o pravu učestvovanja kod javne licitacije.

Isplata zaslužbine izvršavati će se namt-rama providjenim taksenim markama u iznosu od 0-5% svote koja se podiže, a kod konačnog obračuna plaća poduzetnik 1% ugovorene odnosno obračunate svote u ime državne pristojbe za pravni posao.

Ponude koje nebi propisanim uslovima odgovarale neće se uvažiti isto tako i na-knadno te brzojavno podnešene ponude.

Središnji ured za osiguranje radnika u Zagrebu nije obvezan prihvatiti nijednu ponudu, kao ni prihvatiti najjeftiniju, te nije dužan obrazložiti svoj postupak u iz-boru dostalca.

Opće i jeftimbene uvjete te troškovnik i nacрте mogu nadmetati dobiti kod Središ-njeg ureda za osiguranje radnika u Za-grebu uz cijenu od 75— dinara.

Za vrijeme raspisa mogu interesenti do-biti eventualna nužna razjašnjenja u ure-dovnici Središnjeg ureda za osiguranje radnika, Mihanovićeva ulica 3, soba 418. U Zagrebu, dne 16. jula 1930.

Središnji ured za osiguranje radnika.

1699 3—2

Razglas

o ponudbeni licitaciji za zgradbe na reki Muri.

Terenska tehnična sekcija za reg. Mure v Mariboru razpisuje po nalogu Kraljevske banske uprave Dravske banovine VNO. 209/50 z dne 9. julija 1930. na podstavi členov 86—98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. in njegovih izprememb, odnosno dopolnitev za pre-vzem in izvršitev zgradb na reki Muri v skrajšanem roku 15 dni

I. javno pismeno ofertno licitacijo na dan 8. avgusta 1930. ob 11. uri

pri Terenski tehnični sekciji za reg. Mure v Mariboru. Istotam se lahko vpogledajo med uradnimi urami potrebni podatki, po-jasnila in ofertni pripomočki.

Za vsak sektor je predložiti posebno ponudbo v obliki enotnega popusta v od-stotkih na ceno uradno odobrenega proračuna, ki znaša

za sektor Veržej—Ižakovec Din 469.490—.

Svojeočeno pisane ponudbe, opremljene s kolkom za 100 Din, priloge pa vsaka s kolkom za 2 Din, morajo izročiti ponud-niki ali njih pooblaščenici na dan licitacije v zapečatenem zavitku in z zunanjo označ-bo: »Ponudba za prevzem zgradb na reki Muri ponudnika N. N.« in sicer neposredno v roke predsednika licitacijske komisije med 10. in 11. uro dopoldne.

Poznejše ali nepravilno opremljene po-nudbe, kakor tudi ponudbe, ki bi došle po pošti ali brzojavno, se ne bodo vpoštevale.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse grad-bene pogoje, ter mora položiti kavcijo, ka-tera znaša:

47.000 Din za naše in 94.000 Din za tuje državljane.

Kavcija se mora položiti najkasneje na dan licitacije do 10. ure in sicer bodisi v gotovini pri državni hipotekarni banki, fi-lijalki v Ljubljani, ali pa pri Davčni upravi v Mariboru v državnih vrednostnih papir-jih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 88 za-kona o državnem računovodstvu in regi-striranih v smislu čl. 24 pravilnika za iz-vrševanje določil iz oddelka »B. Pogodbe in nabave«.

O položeni kavciji prejme ponudnik bla-gajnično položnico. To položnico, nadalje potrdilo davčnega urada o poravnavi vseh v plačilo dospelih davkov ter potrdilo mi-nistrstva za gradbe, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti nezatvoreno predsedniku licitacijske komisije. Pooblaščenci morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji.

Državna uprava si izrečno pridržuje pra-vico, oddati razpisana dela in dobave brez ozira na višino ponujene vsote, oziroma vse ponudbe odkloniti brez vsake obvez-nosti. Vsak ponudnik mora ostati v be-sedi 60 dni po licitaciji.

Terenska tehnična sekcija za regulacijo Mure.

Št. 1080. 1701

Poziv.

S tem podpisano županstvo pozivlja Ku-kec Petra (Alojzij), roj. 1. VIII. 1910. v Goriški Gori 14, da se v teku 2 mesecev predstavi rekrutni komisiji v Celju, sicer se bo smatral za voj. begunca (dezerterja). Županstvo Šmarjeta na Dolenjskem, dne 17. julija 1930.